DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GÉRANT
DÉPOT LÉGAL INDOCHINE No 16099

SỐ 855 NĂM THỨ CHÍN MỖI SỐ 5 XU 乙亥年十一月廿三日 NGÀY THỨ TƯ 18 DÉCEMBRE 1935

TIẾNG-DÂN
聲 La Voix du Peuple 民
Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm [illegible] | [illegible]
Sáu tháng 3.50 | 4.50
Ba tháng 2.00 | 2.50
Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số [illegible]
Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

Nhân dân mong cái ơn thực hơn.

AI THAY MẶT CHO HẠNG BÌNH DÂN CHÚNG TA?

(Đọc bài «Nếu tôi có chưn trong Đại hội nghị» của ông A. E. Babut)

Tiếng-dân mới có bài nói «dân phải chịu dại» của ông Bạch đình ở một số trước, nay lại thấy có người thương đến cái «dại» đó. Ấy là ông Babut.

Kỳ đại hội nghị vừa rồi, chánh phủ có đem trình bản dự án về thứ thuế đánh vào những di sản trên 5.000$ của người Annam, bản dự án ấy bị bác...

Ông Babut chủ báo Pháp Việt tạp chí có viết một bài nêu cái điều đã trên. Theo ý ông thì ông đã biết chắc trước bản dự nghị phải bị bác. Ông nói: «Hội viên Annam có chưn trong Đại hội nghị như hội đồng Quản hạt Nam kỳ, dân biểu ở Trung, Bắc kỳ và các phòng Canh nông, Thương mãi ở ba xứ, đều được bầu theo lối hạn chế tuyển cử. Như hội đồng Quản hạt trong Nam do có 23.060 người có quyền dự bầu cử mà dân số Nam kỳ là 4.900.000 người. Những người Annam có chưn trong viện dân biểu Trung Bắc kỳ cũng chỉ thay mặt cho một số ít... Các bạn đồng viện Annam của chúng ta ở Đại hội nghị chỉ thay mặt cho hạng nghiệp chủ thôi, chính dân Annam, chính những người thuộc hạng bình dân Annam, không làm gì có đại biểu ở đấy».

Đoạn, ông đặt một câu hỏi:

«Hạng bình dân Annam có thể có đại biểu được không?» mà ông tự trả lời: Họ chưa thể có được, vì họ hủ bại quá, còn dốt quá.... Rồi ông hô lớn lên rằng:

«Hạng bình dân Annam không có đại biểu ở Đại hội đồng, nghĩa vụ của chánh phủ là phải thay mặt cho hạng bình dân ấy!»

Trên là tôi trích đại lược, nay xin nói đại ý cho công chúng cùng hiểu. Như tôi hiểu mà không lầm, thì ý ông Babut, nhà viết báo có tiếng lão thành lịch duyệt, phàn nàn cho hội đồng bác cái án thuế di sản kia là thiệt thòi cho hạng bình dân, vì thuế di sản trên 5000$ kia chánh phủ có đánh chỉ nhà nghiệp chủ giàu chịu, mà mấy người đại biểu do số ít bầu cử và dự hội đồng, tức là hạng nghiệp chủ kia, chớ không phải bình dân; thay mặt cho bình dân, có chăng là nghĩa vụ của chánh phủ.

Thật bình dân chúng tôi, cảm ơn ông Babut, cảm ơn ông đã có lòng:

Thương cho hạng bình dân không có ai thay mặt ở giữa hội đồng;

Thương hạng bình dân bị mấy ông hội đồng thay mặt số ít bác một cái nghị án có ích cho bình dân;

Thương cho hạng bình dân dại, dốt, không đáng được quyền bầu cử.

Rồi ông trông mong và khuyến khích «chánh phủ phải gánh cái nghĩa vụ thay mặt cho bình dân».

Quí hóa thay! và đạo đức thay! Hạng bình dân chúng tôi vẫn thường bắt vấn cho các đoàn thể mang tiếng «dân cử» xứ này không làm hết bổn phận và không đủ sức binh vực quyền lợi cho hạng bình dân; chúng tôi vẫn biết chánh phủ với nhân dân quyền lợi hai bên xung đột nhau, nhưng bình dân ở xứ ta, theo thực tế, ngoài chánh phủ ra không có ai thay mặt ở hội đồng, thực có như lời ông Babut nói trên.

Song có một điều mà bình dân chúng tôi khó hiểu là đánh thuế di sản của nghiệp chủ giàu kia, hẳn có ích lợi cho hạng bình dân chúng tôi hay không?

Có người nói: hạng người mà có di sản đến 5.000$ tức là nhà giàu, hạng bình dân làm gì có món di sản ấy; nên đánh thứ thuế đó tức là đánh riêng một hạng nhà giàu mà có món thuế mới ấy bổ vào công quĩ thì đảm phụ nặng nề của hạng bình dân sẽ giảm nhẹ đi...»

Nói thế rất chí lý mà hạng bình dân chúng tôi cũng mong được như thế. Chúng tôi tự binh cái sống của mình mà không rồi, có dư công đâu đi binh bọn nhà giàu ấy, song có điều hoài nghi vì cái chứng đã qua này:

1) Theo thông lệ Annam ngày xưa, hạng miễn sai và chức sắc từ cửu phẩm trở lên được miễn thuế thân. Năm 1926, nhà nước định thi hành thứ thuế chức sắc, có đem hỏi ý kiến dân viện. (Trung-kỳ) Trong lúc ấy nhớ như viện xin hạng chức sắc chịu món thuế «trợ quốc» ấy tức là gánh bớt một phần cho hạng bình dân, tức là dân được nhẹ hơn trước. Thế mà khoản trợ thuế thi hành đã mấy năm nay mà suất thế đinh của bình dân cũng còn y như trước.

2) Mấy nhà buôn lớn, dinh nghiệp lớn, số ba tăng mấy năm có tăng mà hạng làm nghề vặt như tiệm may, lò rèn, bán hàng xén, bữa can trong nhà quê, thấy phủ huyện cũng bắt nộp ba-tăng.

Đại loại những điều có thiệt hại cho bình dân như trên, tưởng vì cái cớ không ai làm đại biểu cho bình dân nên chánh phủ không hiểu thấu chăng?

Không ai thay mặt cho hạng bình dân, tôi cũng đồng ý với ông Babut mà nhận rằng chánh phủ có nghĩa vụ thay mặt bình dân; kể ra vài điều, mong chánh phủ mở mang và đào tạo thế nào cho bình dân có tư cách cử người đại biểu, trừ cái «dại» mà chuyện gì cũng đổ tội cho hạng bình dân.

Một người bình dân

Câu chuyện Kiểm lâm khám nhà có hơi lạ

Ngày tháng 9 annam trước đây, một người tự xưng là quan tham Kiểm lâm, và hai người lính ở đồn Hôn Trơ, tới khám nhà Phan-văn-Trương và nhà Hồ Quyết, ở làng Yên mã, tổng Quỳ trạch, huyện Yên thành (Nghệ an), truyền phạt mỗi nhà 100$, nếu không chịu sẽ tư tòa phạt gấp hai.

Nguyễn Phan văn Trương, năm trước mua gỗ ở bến về làm nhà thờ, còn dư được mấy phiến, hiện cất để dành; năm nay y lại đốn một cột lim ở vườn y về sửa nhà thành rồi, còn có cội rõ ràng. Còn Hồ Quyết có cái nhà ngang, trước đã lợp ngói, nhưng vì gỗ tạp bị mối mọt ăn hư hỏng; nhân có tên Cát người ở làng Thanh Đạt, trước mua gỗ tại bến, về xẻ thành phiến sắp làm nhà, kỳ thuế năm nay, tên Cát thiếu, có bán lại gỗ ấy cho Hồ Quyết đem về sửa nhà, có giấy, có dấu gỗ, có chủ bán minh bạch.

Khi quan tham (?) khám, hai nhà cứ tình thực kêu trình. Quan tham lại bắt bẻ làm nhà không trình, không xin phép, nên cứ phạt... 2 nhà muốn yên chuyện phải nhiều ít...

Sự khám và dọa phạt như vậy có phải luật lệ nhà Lâm chánh không? Hay là bọn tham nhũng mượn hơi pháp luật hiếp lấn lương dân mà xoay tiền? Dân gian khó hiểu quá!

Nh. S.

CHUYỆN ĐỜI

Có thật vì đức từ bi không?

Sau khi con «chiên ghẻ» trong làng báo là mẹ xứ Trần-văn-Quang, chủ tờ Bình-Dân trong Saigong, bị tống lao vì tội dọa người ăn tiền, thì có tin rằng nhà Sư Nguyễn kim-Muôn ra lãnh tờ báo ấy.

Tưởng không cần phải giới thiệu nhà Sư Nguyễn-kim-Muôn vì gần đây có nhiều tờ báo đã vạch rõ lắm cảnh rất thú vị ở chùa Long-vân-tự mà Sư đương tu luyện cùng các ni-cô theo lối mới... vì nghe đâu Sư tu đạo Phật mà không thờ Phật.

Một nhà Sư, lâu ngày chán với cảnh mõ sớm chuông chiều, mà đem mình dấn vào đàn ngôn luận để hồi chuông cảnh tỉnh được vang rộng khắp hơn, cái đó cũng là một điều mừng, nhứt là mừng cho phái thiện nam tín nữ.

Nhưng ta xem tờ Bình-Dân vừa rồi thấy nói cái đức «từ bi» của Sư Muôn, tưởng là không thích hợp với thời làm báo cho lắm. Cái bài báo ấy nói rằng Sư Muôn gần đây bị các bạn công kích dữ lắm, nay Sư ra chủ trương một tờ báo đáng lẽ nhân cơ hội này trả lời lại cho sướng, nhưng Sư không làm như vậy, và không những Sư không trả lời về các điều công kích đã qua, mà sau này nếu ai có động chạm đến Sư, Sư cũng làm lơ không nói tới. Đó không phải là Sư sợ chi ai đâu, mà chỉ vì cái đức từ bi quá lớn của Sư...

Đó, Sư Muôn hóa ra Phật Thích-ca mất! Nhưng Phật không phải không ngạo đời đâu. Người ta nói rằng Phật Thích ca khi còn sống, có một người Bà-la-môn thường hay xỉ mạ chọc tức Phật, mà Phật vẫn điềm nhiên không ừ hử. Người kia tức quá cứ đi theo hỏi:

— Vì sao tôi mắng ông mà ông làm thinh?

Sau cùng Phật mới nói:

— Nếu ông đem đến một vật gì cho ai mà người ấy không thọ lãnh thì vật ấy về ai?

— Về tôi chớ về ai?

— Thế thì các lời của ông, ông cứ lãnh lại.

Phật mà nói như vậy không phải không ngạo đời, người Bà-la-môn kia nghe mà không khỏi bầm gan tím ruột.

Đó là chuyện Phật. Vậy Sư Muôn ngày nay toan làm theo Phật chăng? Tôi xin thưa với bạn đồng nghiệp rằng, cái nín thinh của đồng nghiệp ngày nay không có gì tánh chất của cách nín thinh của Phật cả, tuy — xin lỗi Phật — cách nín thinh ấy cũng chẳng có gì là từ bi.

Phật mà làm thinh là vì Phật bị người vô cớ mà mắng nhiếc; chớ cái này tôi tưởng các báo không phải vô cớ mà công kích Sư Muôn. Họ nói Sư làm điều này, điều khác v.v.. thì Sư không thể làm thinh nếu Sư thật không làm các điều ấy. Mà Sư trả lời là phải lắm. Nếu Sư không kể đến cái danh giá của Sư, thì Sư cũng phải vì cái đạo của mình, và các đồng nghiệp khác mà làm cho bày sự thật, cho họ khỏi vì «con sâu làm rầu nồi canh» mà mang tiếng lây.

Vậy nên tôi nghe báo Bình-Dân nói Sư Muôn vì lòng từ bi mà nín thinh, tôi không phục chút nào hết.

Tệ ra hai chữ «từ bi» sẽ hóa ra cái chữ lót miệng để cho ai có thể làm gì cũng được, rồi chúng nói đến cứ một cực ngôi ý, coi thường dư luận.

Vậy ngày nay Sư Muôn đã là bạn đồng nghiệp của tôi, tôi khuyên Sư đừng dùng lối trả lời từ bi ấy nữa.

[illegible]

VIỆC ĐẠC ĐIỀN

Giấy khai đạc điền mà có dấu hội Lạc thiện

Cái tiếng «Lạc thiện», nghe nó tốt đẹp lắm sao! Có lẽ vì cái cớ tốt đẹp đó mà có người mượn danh hiệu ấy thì ngạo phỉnh người một cách lạ lùng, nhứt là trong thôn quê.

Xin kể chuyện «Giấy đạc điền có dấu hội Lạc thiện» ở Quảng ngãi như dưới:

Vừa rồi ký giả vì có mấy đám ruộng ở bộ làng Hà nhai, thuộc phủ Sơn tịnh, hương lý làng ấy cho kêu đến khai nạp số hiệu ruộng cho hội đồng. Cũng tưởng như mấy làng đã khai trước kia, ký giả tự làm tờ khai theo kiểu giấy thường, đem trình cho lý bộ xét nhận; sẽ nạp lên hội đồng. Khi đến nơi, thấy phần đông bạn đồng nghiệp đứng xa xít (hôm ấy quan Hậu chưa đến làng). Lại thấy có 5 người trai trẻ, rương hòm chỉnh chệ, ăn nói rổn rảng, xưng rằng: «Chúng tôi là đồ đệ của ông Trương quang Đóa, đặc phái của hội Lạc thiện Quảng ngãi, đến đây khai và bán giấy khai cho điền hộ. Hễ chúng tôi khai thì quan Hậu sẽ thâu liền, vì giấy khai này có đóng dấu hội Lạc thiện. Tiền bán giấy này cũng bỏ vào hội, nên chúng tôi có quyền được bán và được khai; bán giấy một xu, còn phần chúng tôi khai mỗi số mỗi xu, tùy theo số nhiều thì sẽ giảm bớt xuống. Nếu không khai giấy này và không muốn chúng tôi khai cho thì quan Hậu sẽ bác cả...».

Nghe lời của mấy cậu nói, và thấy những kiểu mẫu giấy khai ấy (giấy in) có đóng dấu hội Lạc thiện hẳn hoi, nhiều người mua giấy mẫu và bằng lòng để cho mấy cậu khai.

Ngày 6-12-35, quan Hậu và 2 viên thơ ký về làng Hà nhai thâu nhận tờ khai để lập thành tạm bộ. Trong có mấy người đem những tờ khai các cậu đồ đệ Trương quang Đóa lãnh khai, đến do hương bộ làng Trương quang Bá ký áp. Hương bộ Bá xét thấy có nhiều chỗ viết sai, nên khước hẳn không chịu ký áp. Lúc ấy một người lãnh khai (đồ đệ Trương quang Đóa, đặc phái của hội Lạc thiện) thấy hương bộ bác tờ khai, lấy làm tức, nên đến nhà hội mắng nhiếc hương bộ Bá rằng «ngu», rằng «dốt», rằng «không biết tuân theo mạnh lệnh bề trên» (?)

Vì bị nhục trước mặt công chúng, hương bộ sức dân làng kêu tên đồ đệ ông Đóa ra ngoài trói lại. Trong đám dân ấy cũng vì thấy hương bộ làng họ bị nhục, nên lôi người kia ra trói ngay.

Việc thấu đến tai quan phủ, hương lý làng Hà nhai đã bị đòi khai. Những tờ khai mà hương bộ Bá bác khước kia, trình đến quan phủ, nghe ngài cũng cho là mấy cậu kia khai không đúng. Việc còn đương xét, chưa rõ sẽ ra sao.

Về việc khai này, hương bộ cũng có lầm khó dễ, nhưng dầu sao đi nữa, Lạc thiện là Lạc thiện, đạc điền là đạc điền, 2 việc có tánh chất khác nhau như Kim-tinh với địa-cầu không dính dáng gì. Nay mấy cậu nào đó, đem râu ông Mít cắm vào cằm bà Xoài, mà lừa gạt dân quê, thiệt đã bôi lọ cho danh dự hội Lạc thiện. Hội Lạc thiện muốn giữ lòng tin nhiệm của công chúng, nhà chức trách muốn trừ tệ nhiễu dân, thì không thể dung những bọn lợi dụng làm ngăn đường gió bẻ măng ấy.

Thiện tâm

Tòa án sơ cấp phủ Thăng bình đã xử vụ nhủng lạm về sự đạc điền

T. D. số 833 và 838 có đăng việc lý bộ và ủy viên đạc điền sách nhiễu điền chủ ở hai làng Hưng thạnh đông và tây (Quảng Nam).

Ngày 30-11-35, tòa án sơ cấp ở phủ đã kết nghị: Trương Kiên, Lê Tiền (lý trưởng), Lê Bát (ủy viên), mỗi người 4 tháng tù; Huỳnh Trưng, Hồ Huấn (Hương bộ) và Phan Chất (ủy viên), mỗi người 2 tháng tù, đều không được nạp thục. Còn số bạc nhủng lạm là 78$10 thì chung nhau phát hoàn lại cho điền chủ.

Có thế chứ! chứ nhiều dân mà còn muốn vô tội sao được?

Dân

CUỘC TRUNG - NHẬT

NHIỀU TAY TRỌNG YẾU TRONG QUỐC DÂN ĐẢNG ĐỀ KHỞI CHÍNH SÁCH THÂN NGA

Mạc tư khoa, 5 déc. — «Quốc tế cộng sản» xét việc Nhật muốn xâm chiếm năm tỉnh Hoa bắc, viết: không thể nào xâm chiếm về mặt kinh tế năm tỉnh ấy được, vì phải sợ một cuộc cách mạnh có thể nổi lên thình lình ở miền giữa và phía tây Trung hoa.

Tạp chí ấy thêm: «Phong trào cách mạnh quốc gia xã hội ở trong đội quân đỏ Trung hoa nghiêm trọng hơn người ta tưởng nhiều lắm. Nhiều đảng viên Quốc dân đảng (Kuomingtang) như các tướng Thái đình Khải, các giáo sư Outan, Tchen then Sian Trần-minh-Xu, và bà Tống khánh Linh (vợ Tôn trung Sơn), toàn là những người không ưa cách mạnh chút nào hết mà nay cũng đứng lên đề khởi chuyện thân Nga».

Bài báo ấy có phù hợp với điều quyết định của hội đồng Komintern, quyết định lợi dụng chủ nghĩa quốc gia ở Trung hoa mà tăng sức hoạt động cách mạnh lên.

ANH VỚI CHÍNH SÁCH NHẬT Ở HOA BẮC

Londres, 6 Déc. — Tại Hạ nghị viện Anh, Sir Samuel Hoare có đọc bài diễn văn, trong có đoạn nói về chính sách Nhật can dự vào nội chính của Trung hoa. Ông nói: «Chính sách ấy chỉ hại cho Nhật; làm ngăn trở sự phát triển cuộc bang giao của Nhật với các nước kề cận và bạn».

VÀ MỸ VỚI CHÍNH SÁCH ẤY

Hoa-thạnh-đốn, 6 déc. — Trả lời cho cái hỏi của các báo, Ngoại giao Tổng trưởng Hull bày giải một cách úp mở thái độ của Mỹ đối với chính sách Nhật ở Hoa bắc. Nhắc lại các việc một cách rõ ràng, ông kêu gọi các nước trong các hiệp ước. Ông lại nói về tình hình Hoa bắc với quyền lợi của Mỹ ở đấy.

Nhắc lại hiệp ước chín nước trong ấy có cả Nhật, Anh và Mỹ, ông Hull nói bất kỳ sự thay đổi gì trong một địa hạt nào ở Trung hoa đều có liên can đến các liệt cường có quyền lợi ở đấy chớ không phải chỉ quan hệ một mình Trung hoa mà thôi.

Mỹ là một nước có ký hiệp ước ấy. Ở miền Hoa bắc người Mỹ ở cũng đông, quyền lợi thương mãi nông tang cũng nhiều. Vì thế nên Chính phủ vẫn để ý đến thái độ của Nhật, nhứt là từ sau những việc xảy ra gần đây.

CHIẾN HẠM NHỰT TỚI THIÊN TÂN DỰ BỊ KHAI CHIẾN

Bương cảng, 8 déc. — Hai chiếc tuần dương hạm của Nhật mới tới đậu ở Thiên tân, chĩa thân súng đại bác lên trên bờ như dự bị khai chiến, ban đêm lại mở đèn chiếu sáng, rọi khắp thành phố đó [illegible], làm cho dân tâm phải khủng khiếp kinh hoàng.

Bộ Ngoại giao của chánh phủ Nam kinh lại mới được tin thám cho hay rằng: bộ binh của Nhựt mới phái tướng Hi-Đa đệ một lịnh qua cho quan Tư lịnh các đạo quân Nhựt lưu trú ở Thiên tân là Đa điền Tuấn. Nhà đương cuộc Tàu cho rằng một lịnh ấy rất trọng yếu, chắc bộ Binh Nhựt biểu Đa điền Tuấn tấn binh đánh lấy Hoa bắc cho rồi. Bởi vậy họ sợ nếu hai bên không khéo lượng giải với nhau, sẽ khai chiến, khói lửa sẽ nổi lên, chớ không tránh khỏi.

HOA BẮC VÀ SÁT CÁP NHĨ ĐÃ ĐỘC LẬP RỒI!

Bắc bình, 9 déc. — Theo tin tức được chánh giới thừa nhận, người ta nói rằng cuộc điều đình giữa Nhựt với Tàu về việc Hoa bắc đã có kết quả: chánh phủ Nam kinh đã chịu để cho hai tỉnh Hà bắc và Sát cáp nhĩ độc lập theo một thể thức mà đại biểu của hai bên đã thỏa thuận với nhau. Theo thể thức ấy, hai tỉnh Ký sát lập thành nước tự trị có một hội đồng hành chánh do Tống triết Nguyên làm chủ tịch cầm quyền.

Bắc kinh, 9 déc — Hội đồng hành chánh tức là chánh phủ mới của hai tỉnh Hà bắc, Sát cáp nhĩ độc lập gồm có 19 người do Tống triết Nguyên cầm đầu, còn Âu nhữ Canh, chủ tịch vùng Ký đông thì không có chưn ở trong. Thuế thương chánh, thuế bưu điện của nước mới sẽ gởi về cho chính phủ Nam kinh, còn các thứ thuế riêng của hàng tỉnh thì giữ lại ở công khố Bắc bình để cho chánh phủ mới tùy ý chi dụng.

Do Nam kinh đã cử tụ tập các nhân vật lại, bữa nay Tống triết Nguyên ở Bắc bình đã tổ chức chánh phủ mới, và có lẽ trong 2, 3 ngày thì xong. Quân Nhựt cho rằng chánh phủ mới này có quyền tự trị hoàn toàn, nhưng nhà đương cuộc Tàu muốn cho hai tỉnh Ký-Sát độc lập theo cách bán thừa nghĩa là còn dính dấp với Nam kinh một chút khiến cho quyền lãnh thổ của Tàu vẫn không bị xâm phạm.

Tuy vậy chánh phủ mới này lại được toàn quyền về mặt ngoại giao, tỷ như đối đãi với Nhựt, Tống triết Nguyên muốn thân sơ thế nào thì tùy ý. Nam kinh không được can thiệp tới.

Người ta nói: chỗ đó là chỗ lợi to cho Nhựt, mà hại lớn cho Tàu về sau đó!

Nhưng không biết với cái lợi hơi xa xuôi ấy, bọn Thổ phỉ Nguyên đã hoàn toàn thỏa thuận chưa?

Bắc bình, 8 déc. — Người ngoại quốc ở Bắc bình đều nhìn nhận rằng cuộc âm mưu của quân Nhựt đã sôi nổi ngấm ngầm, tình hình Hoa bắc đã rối lắm rồi, Tàu với Nhựt còn điều đình với nhau thế nào được nữa. Vì chẳng những Tống triết Nguyên đã tỏ thiệt rằng không thể nào chống lại quân Nhựt nổi, mà theo tin bữa nay, hầu hết các văn quan võ tướng của chánh phủ Bắc bình trước kia cũng đều rắc rắc muốn thoát ly khỏi chánh phủ Nam kinh mà thiệt hành cuộc độc lập theo lối bán thuộc (semi-Dépendance)!

Tin thêm về bức thành ngã đè chết 8 người

Về tin bức thành ở sau nhà ông hoàng Chín ở ngoài cửa Thượng-tứ ngã đêm 12-12-35, đè chết 8 người, T. D. đã đăng số 854 vừa rồi. Trước thảm trạng ấy, đức Bảo-Đại có cho 20$, quan Sứ và các quan Phủ-doãn Thừa-thiên có cho 20$, cọng là 40$. Số tiền ấy đã cấp cho ba con người chết nhận lo việc chôn cất. Người tới thăm cũng có cho nhiều ít.

P. S.

LÃNH SỰ TÀU TẠI HANOI CŨNG ĐÃ TỚI

Sáng hôm 9 Décembre, ông Vương thế Trạch, lãnh sự Tàu tại Hanoi cũng đã đáp tàu *Canton* đến bến Haiphong.

Cuộc tiếp rước do Hoa kiều tổ chức rất long trọng.

Thế là mấy ông lãnh sự Tàu tại Đông dương đã đủ mặt cả.

Từ nay sắp tới, người Tàu được thơ thới đôi chút về các quyền hạn.

Nhiều người mắc bệnh đau tai và đau mắt

Sở Y-Tế cho hay rằng hiện nay ở Huế có nhiều người Tây và Nam mắc phải bệnh đau lỗ tai (phần nhiều tại bệnh cúm) và đau mắt.

Bởi vậy, muốn ngừa bệnh đau tai thì nên giữ mình đừng để cảm hàn.

Còn bệnh đau mắt thì phải trông nom trẻ con đừng cho [illegible] chơi nhớp và [illegible] tay. Hễ khi nào thấy mi mắt hơi sưng hoặc trong mắt có mủ, phải lập tức đến nhà thương con mắt chữa gấp.

LỄ NINH-LĂNG ĐỨC KHÔN-NGUYÊN XƯƠNG-MINH THÁI-HOÀNG THÁI-HẬU

Đến ngày 25 tháng 11 ta này (20-12-35), Nam-triều sẽ cử hành lễ Ninh-lăng đức Khôn-Nguyên Xương-Minh Thái-Hoàng Thái-Hậu.

Theo đường lối Nam-giao, thấy có cất chừng đã làm nhà rạp nghỉ trong đó.

https://tieulun.hopto.org

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Kỳ phát hành lần thứ nhất

XỔ SỐ HÔM TẾT (22 Janvier 1936)

600.000 vé 1 đồng

60 phần trăm chia cho các số trúng

1 vé trúng	60.000$
1 vé trúng	30.000.
1 vé trúng	15.000.
6 vé trúng	5.000.
12 vé trúng	1.000.
60 vé trúng	400.
120 vé trúng	80.
690 vé trúng	40.
4.800 vé trúng	20.

10 vé không-trúng kỳ xổ ngày 22 Janvier 1936 sẽ đổi lại được một vé mới của kỳ xổ số 6 Mai 1936

NÊN ĐỂ Ý !

Ở TRUNG-KỲ, đến 4 giờ chiều ngày 20 tháng giêng tây năm 1936 thì các sở kho bạc thôi không bán vé nữa.

THẾ-GIỚI THỜI-ĐÀM

Đối với trận thuyền "kinh tế chế tài" người Ý trở lấy làm vinh dự

Cuộc chế tài kinh tế đối Ý, có trên 50 nước tham dự, người ta cho rằng trận thuyền nầy không chỉ thủ đoạn cương quyết lần đầu của hội Quốc liên, mà trên cuộc quốc tế cũng là một việc có sức mạnh thuở nay chưa từng có; đủ thấy trên lịch sử ngoại giao, tay chuyên gia nước Anh thế lực là ngần nào !

Ấy vậy mà người Ý từ chánh phủ cho đến nhân dân, đối phó một cách cứng cỏi vững vàng, nhận là điều nhục to mà đồng thời cũng nhận là điều vinh lớn :

Nhục là nước Ý vẫn một nước đứng ngang hàng với các nước mạnh Âu châu trong hội Quốc liên, nay Quốc liên dùng cách cay nghiệt muốn để Ý khuất phục theo họ. Đó là điều nhục mà dân Ý không đời nào quên. Nhưng đồng thời trên 50 nước xúm nhau tham dự vào trận thuyền chế tài, bao vây nước Ý, mà nước Ý không thèm khuất phục, điều đó dân Ý cũng đủ tự hào mà nhận là điều vinh dự ít có. Mà họ nhận là vinh cũng phải. Ta hãy xem cách người Ý đối phó với trận kinh tế bao vây nầy :

Sau cuộc chế tài thì sự sanh hoạt của nhân dân không thay đổi bao nhiêu, vì trước cuộc ấy họ đã thực hành phương pháp hạn chế sự tiêu dụng, nên các thực phẩm giá chợ cũng không cao lên nhiều, các cuộc diễn ảnh, diễn kịch, đêm nào cũng mở cửa, trước kia mở đến 12 giờ, nay thôi sớm 1 giờ, là 11 giờ đã tan trường.

Cuộc trưng đồ vàng và các loại kim khác vẫn kế tục tấn hành. Đảng Phát-xít-tư rao với nhân dân ai có đồ thì sức đem tặng cho nhà nước. Ít nữa ở các trường công cộng không được chưng điện đỏ trưng sức ấy.

Một điều mới nữa là các thành phố, các hàng sách, tuyệt nhiên không có một quyển sách, một tờ báo của ngoại quốc, cho đến thứ gì mà có nhãn chữ ngoại quốc cũng bài xích đi cả. Như hàng rượu mà có bán rượu Rôm và thứ nước uống có dán nhãn chữ Anh đều cất dẹp mất cả.

Có một thứ bánh gọi là «Tam-môn-tri» (theo tiếng Tàu tức là thứ bánh có trứng gà, thịt heo và cải, mà những chữ ấy bằng chữ Anh) là một món ăn thông hành ở thành La-mã. Thế mà nay có khách nào vào nhà hàng hỏi bọn boy thứ bánh ấy, thì bọn boy kia ngồi cười thầm mà không trả lời.

Các con đường ở thành La-mã trước kia dùng tên nước ngoài để đặt tên đường, nay đều đổi ra tên mới khác.

Nói tóm lại là trong cuộc đối phó với trận chế tài nầy, không khi nào nhiệt cao lên đến cực điểm. Mussolini tiếp 346 người mọ hội ủy-viên đại biểu cho vợ gồm chiến sĩ 94 tỉnh, nói rằng :

« Kinh tế chế tài không làm tổn hại được nước Ý, vì nước Ý nguyên liệu còn dồi dào, duy trên tinh thần không khỏi có chút áy náy » (giống như có thứ dầu hỏa là quan trọng hơn, nên Mussolini có nói nếu cấm dầu hỏi thì không khỏi bùng ra chiến tranh to).

Đấy, người Ý nhận làm vinh là vậy. trên 50 nước bao vây Một nước bị đến những trên 50 nước khác bao vây mà không núng, dân khí mạnh mẽ là giường nào ! Còn muốn hiểu cái nhục thì chúng ta chỉ xem nước Tàu, một nước bốn trăm triệu người, dân số xấp 5 nước Nhật, đất lại xấp mười, mười lăm, mà Nhật động đâu là hàng phục đó. Cả nước trên dưới đều van không tiền mà mấy bác quân phiệt tiêu mỗi ngày hằng ngàn hằng trăm, chị em nữ lưu sắm đồ phấn sáp dầu thơm kể bạc ức !

Ngày thường không phân biệt được chữ vinh nhục là thế nào, gặp việc nguy cấp quan hệ mà đem so sánh dân tộc nầy với dân tộc khác thì nghĩa chữ « vinh nhục » càng rõ ràng. Quốc gia và dân tộc nào cũng thế. Khách-Quan

Kho chuyện.

Báo «L'Œuvre» ở Saigon số ra ngày 9 décembre vừa rồi có đăng tờ châu tri của quan Thống đốc Pagès, gởi cho các quan dưới quyền, cấm đọc báo «La Lutte». Ai đọc báo ấy hay là giao du với người làm tại tòa báo ấy sẽ....

Cũng số báo «L'Œuvre» ấy, nơi bài xã thuyết, nói quan Thuộc địa tổng trưởng Pháp, M. Rollin, vừa rồi có điện qua bên nầy dặn quan Thống đốc Pagès rằng phải nói cho các quan lại dưới quyền biết, ai chơi với ông De Lachevrotière (chủ báo «La Dépêche») hoặc xem báo nầy thì có hại....

Sáng hôm 7-12-35 ông Hồ-đắc-Cung cỡi con rận trời của ông tại sân Tân sơn Nhứt, (Nam-kỳ) khi đáp xuống, rồi bị vấp, con rận kia nhào gãy hết 1 cánh. May ông Cung khỏi thương tích gì.

Mấy ông sư và thầy mù hay chơi ngẳng nghẳng, thiệt bực cho các ông quá.

Bởi chơi ngẳng, vừa rồi ngày 12 tháng 11 ta, một thầy mù ở Bình giang (Bắc kỳ), bị ả đào gạt to.

Thầy nầy tên Kế, lâu nay xả quê sinh nhai, đã có hai vợ rồi chớ phải, vậy mà thầy lại đẹp lòng phứt một ả đào ở gần đó, tuy là mắt không thấy gì cáo. Thầy mượn người hỏi đến vào đó, có đưa cho ả kia 50$ để sắm đồ, chờ ngày vu qui. Ai hay cô ả tinh ranh, tóm số bạc ấy cải biệt.

Cân, khóc, cấu, chấu... động vào quê nào, bảo nào, chắc thầy sẽ mau tay truy cho ra cái ả đã người là mình không thấy đâu.

Lúc 9 giờ sáng 10-12, có 30 tù thường phạm bị giải từ nhà pha Hỏa lò (Hanoi) lên Sơn la.

BÁN NHÀ

Nhà hai tầng, đất rộng, nº 49 quai de la Somme.

Hỏi ông UNG-BÀNG, Thượng thơ trí sự, 134, quai An-Cựu HUẾ.

Cuộc xổ số quốc trái Đông-Dương

(Ngày 2 Décembre tại Hanoi)

Những số sau nầy trúng được 100$

(Tiếp theo)

31 914	40 072	51 833	59 010	68 337
31 934	40 384	51 862	59 102	68 351
32 007	40 705	51 872	59 195	68 386
32 174	40 720	51 972	59 212	68 463
32 259	40 888	52 021	59 313	68 481
32 314	40 940	52 023	59 409	68 558
32 363	41 190	52 055	59 501	68 608
32 403	41 274	52 197	59 641	68 669
32 453	41 287	52 306	59 599	68 844
32 590	41 289	52 432	59 626	68 959
32 576	41 414	52 622	59 719	69 043
32 744	41 746	52 624	59 749	69 078
32 765	41 780	52 730	59 788	69 131
32 804	41 975	52 777	59 808	69 160
32 864	42 062	52 821	60 419	69 183
32 934	42 469	52 999	60 511	69 630
33 087	42 585	53 479	60 568	69 717
33 133	42 612	53 571	60 788	69 800
33 198	43 118	53 649	60 863	69 867
33 256	43 268	53 652	60 917	69 871
33 324	43 365	53 716	61 068	69 937
33 390	43 600	53 824	61 085	70 048
33 430	43 662	53 989	61 144	70 154
33 442	43 746	53 987	61 220	70 303
33 589	44 180	54 297	61 597	70 353
33 599	44 362	54 444	61 814	70 378
33 829	44 383	54 550	61 855	70 402
33 845	44 555	54 674	61 939	70 475
33 967	44 639	54 686	61 999	70 891
34 154	44 730	54 706	62 121	71 030
34 169	44 836	54 713	62 475	71 287
34 226	44 907	54 847	62 833	71 449
34 252	45 204	54 890	62 956	71 494
34 486	45 219	54 986	62 995	71 516
34 882	45 436	55 042	63 044	71 662
35 356	45 305	55 051	63 080	71 712
35 792	45 409	55 180	63 755	71 954
35 809	45 519	55 332	63 799	72 091
35 920	45 523	55 416	63 810	72 170
36 086	45 542	55 479	63 847	72 218
36 233	46 227	55 490	63 971	72 248
36 261	46 248	55 558	64 231	72 259
36 314	46 534	55 650	64 215	72 359
36 372	46 988	55 768	64 298	72 440
36 412	47 062	55 831	64 325	72 527
36 686	47 055	55 836	64 343	72 634
36 936	47 144	55 887	64 460	72 741
37 041	47 556	56 095	64 746	73 069
37 137	47 894	56 380	65 435	73 141
37 340	48 061	56 451	65 458	73 262
37 614	48 105	56 558	65 594	73 310
37 795	48 248	56 877	65 622	73 392
37 969	48 490	57 011	65 685	73 399
38 029	48 756	57 057	65 804	73 637
38 085	48 791	57 128	66 030	73 915
38 134	48 888	57 211	66 210	74 136
38 404	48 953	57 498	66 283	74 379
38 411	48 978	57 641	66 478	74 446
38 491	49 156	57 887	66 596	74 450
38 515	49 192	57 959	66 740	74 498
38 612	49 384	58 003	66 817	74 505
38 629	49 399	58 147	66 819	74 516
38 714	49 421	58 403	66 886	74 707
38 803	49 450	58 416	67 078	74 815
38 852	49 652	58 421	67 222	74 859
38 856	49 928	58 611	67 237	74 898
38 892	50 084	58 615	67 288	74 999
38 967	50 303	58 651	67 417	75 151
38 968	50 342	58 710	67 611	75 191
39 182	51 224	58 878	67 739	75 296
39 570	51 254	58 902	67 873	75 409
39 795	51 343	58 940	67 934	75 537
39 829	51 652	58 954	67 962	75 570
39 855	51 803	58 996	68 077	75 859

(Còn nữa)

AI Ở XỨ LÀO NÊN BIẾT :

Hiện nay có nhiều ngài buôn bán ở xứ Lào (Laos) gởi thơ đến bản cục xin làm Đại-lý bán thuốc cho bản cục, vậy xin trả lời chung để các ngài biết rằng : bản cục đã giao quyền Tổng-đại-lý ở xứ Lào cho *M. Đào-Tiến* là chủ hiệu Nhựt-Nhật-Tân ở *Thakhek* để thay mặt bản cục mà đặt các Đại-lý ở xứ Lào. vậy từ nay trở đi, ngài nào muốn làm Đại-lý bán thuốc cho bản cục ở các tỉnh xứ Lào, thì xin cứ gởi thơ cho M. Đào-Tiến ở Thakhek mà hỏi thể lệ làm Đại-lý thì bản cục xin cảm ơn trước.

Nhà thuốc

NAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Tổng cục số 46, phố PHÚC-KIẾN

HANOI

Chủ-nhân kính cáo

Vụ bắt oan ở Thanh chương đã xử

Chiều hôm thứ năm 28 Novembre vừa rồi, tòa Nam án tỉnh Nghệ an đã đem 36 người bị bắt oan ở Thanh chương hồi cuối tháng Aout ra xử. Tòa xử một cách rất giản dị, vì tù nhân phần nhiều là tái phạm, nên quan tòa không hỏi han như các phiên khác.

Phiên tòa nầy có đủ cả ba quan tỉnh. Trước lúc tuyên án, quan Tổng đốc Ưng-Ủy đem bộ luật mới ra đọc khoản tái phạm cho tù nhân nghe, rồi tuyên án :

— Trần văn Tý, trước kia đã bị án mấy năm ?

— Bẩm trước bị 9 năm.

— Thế thì nay 20 năm khổ sai, 20 năm quản thúc. Về lao !

— Tên Phan Luận trước kia mấy năm ?

— Bẩm 7 năm.

— Thế thì nay cũng gia tăng thành 20 năm khổ sai, 20 năm quản thúc. Về lao !

— Tên Tôn thị Yêm trước bị mấy năm ?

— Bẩm 9 năm.

— Cũng thế, bây giờ 20 năm khổ sai, 20 năm quản thúc. Về lao !

Một luồng rì rào trong đám mấy chục tù nhân : ...Bẩm oan lắm ! chúng con không làm gì... mà bị án !

— Không được kêu ! theo luật mới, hễ tái phạm mà chưa hành động thì án thương (?) phải gấp đôi hay nặng hơn; mà đã hành động thì không kể nặng nhẹ luật xử tử hình ! (?)

Thế là các người bị oan hết nói, mang mỗi người mỗi cái án nặng trịu mà về lao, từ 20 năm đến 3 năm ! Cái có một đứa trẻ 15 tuổi tên là Nguyễn tử Xuyên nhẹ nhất trong vụ, được 5 năm thôi.

Kết quả có ba người được trắng án là Mạnh Tinh, Giáp và thị Xán.

Mạnh Tinh và Giáp trước cũng đã can án tình nghi, song nay vì khai được nhiều người nên được tha.

Còn thị Xán thì nhờ quê ở Nghi lộc, trong bọn không ai nhận biết tên, biết mặt, nên không bị án.

Hiện nay 33 người bị án, nhiều người đã bị đày đi các đồn.

Nghe đâu có nhiều thân nhân đã gởi đơn kêu oan vào Bộ. Chưa biết Bộ sẽ xử sao.

Tòa xử xong, quan Tổng đốc có nói đó là tòa theo luật mà xử, chưa biết chừng Bộ có ý không !

D. N.

THUỐC SÂU ĂN RĂNG

Hiệu THÔNG-HOẠT Quảng-Trị

Giá 0$15

Rất thần hiệu

LUẬN-ĐÀN

Biết xấu mà không sợ xấu

Những người làm việc xấu, ta có thể nói không phải xấu và dung thứ được, ấy là những người làm việc xấu trong lúc trí óc họ đang lu lờ mù tối, chính họ cho việc làm họ là tốt là hay, vì như những người trong bài «cái xấu không biết xấu» của ông Viễn Dân đăng *Tiếng-dân* số 844. Đến như những người biết xấu mà không sợ xấu, tôi nói dưới đây, thật không thể dung thứ được.

Ông quan nọ xử đám kiện hiếp để nhét vào túi một số tiền, ông đã nghĩ đến cái xấu nếu việc hối lộ của ông bị phát giác, nhưng ông cứ bảo đem tiền ngả sau đưa cho bà cất kỹ vào rương, thế là lòng biết xấu của ông quan nọ vì món lợi to mà mất hẳn.

Cái người không phải là người nghèo đói, khi đến nhà người thấy món gì xinh quý cũng muốn nhét vào lưng làm của mình, họ đã nghĩ khi người ta soát lưng, thì cái xấu người giàu ăn cắp kia không thể vuốt mặt kịp, thế mà vì chút lòng tham, nên họ mới đổ ra không sợ xấu.

Nhà viết báo khi nào cũng reo hò vì quốc dân vì xã hội, múa ngọn bút rồng, khi nào cũng vẽ cảnh thăng bằng, kêu gào cho người bị hiếp đáp, đánh đổ các bộ não hư vinh, gieo cấy cho quốc dân những hạt giống tư tưởng tốt...Đến khi sắp bước sang đường khác, đến ngồi trên cái ghế sang, trí họ đã thoảng qua vô số tiếng mỉa mai của đồng nghiệp, song tưởng đến cái địa vị tít mù, bộ ghế lót gấm xanh kia, họ không còn biết xấu nữa.

Đấy, những người biết xấu mà không sợ xấu tôi kể trên mới đáng xếp vào phạm vi chữ xấu. Vậy khuyên ai là người biết xấu thì cần phải sợ xấu mà may ra nhờ cái mối sợ kia mà có thể chiến thắng được bao nhiêu điều dục vọng không chính đáng, thì cái xã hội ta mới mong trở thành xã hội khá được.

Tử Tâm

Vụ Gillard và vụ Durban

Trưởng Tút bị bắn chết tại đồn điền Cao lô (Bắc-kỳ). Nay tòa Đại hình buộc ông Gillard và người gác đồn điền là Trần văn Nhân phải bồi thường cho vợ con trưởng Tút 3000$.

* * *

Về vụ Lục sự văn khế Durban gian lận ở Haiphong mấy món tiền lớn, nay tòa Đại hình bắt Durban phải trả lại số tiền cho ông Trần văn Thông và Robert trên 13 ngàn đồng trước kia đã gian.

Bức thư của Cụ Tuần Hàtinh

Hàtinh, le 5 Novembre 1935

Nhà thuốc VĨNH-THỌ TOURANE

Tôi có mấy lời gởi thăm quí hiệu và tặng khen thứ thuốc ĐẠI BỔ NGUYÊN của quí hiệu là một thứ thuốc dùng rất tốt và uống có hiệu nghiệm rất chóng. Nay tôi cần mua 20 chai thứ thuốc ấy (0$50×20 = 10$00), quí hiệu cứ bằng lòng gởi cho tôi rồi tôi sẽ gởi mandat vào.

Mấy lời xin chúc quí hiệu buôn bán phát tài và lắm kẻ tín dùng.

Nay thơ

HÀ - THÚC - TUẦN

Tuần-vũ ở HÀTINH

Trên đây là nguyên văn bức thơ của Cụ Tuần gởi cho chúng tôi, mà Cụ đã rộng lượng cho phép đăng lên báo để bà con biết một thứ thuốc đáng dùng.

Dưới nầy chúng tôi xin nói rõ về công dụng của thuốc ĐẠI BỔ NGUYÊN để bà con rõ :

ĐẠI BỔ NGUYÊN là một thứ thuốc bổ huyết và bồi bổ nguyên khí, chuyên trị những bệnh vì huyết thiếu, huyết hư mà sinh ra như : mệt nhọc, mặt mày xanh xao, ăn không tiêu, ngủ không an giấc, hay tư lự, buồn bực, lao tổn, thân thể gầy mòn, đàn ông liệt dương, đàn bà con gái bị huyết bạch. Thứ nhứt là đàn bà ở cữ dậy dùng Đại-bổ-nguyên thì khí huyết mau đầy đủ, đỏ da, thắm thịt, trong mình được mau mạnh khỏe, trừ được bệnh thũng hay có sau lúc sinh đẻ, mà huyết cặn, huyết độc cũng nhờ đó mà tống ra hết.

Những người đau ốm mới khỏi dùng Đại-bổ-Nguyên rất mau lại sức.

Người thường dùng thuốc nầy thì ăn ngon mà dễ tiêu hóa.

Đại-bổ-Nguyên là một thứ thuốc kinh nghiệm trên mười năm mà chế ra, tánh chất hòa bình, đàn ông, đàn bà, con trai, con gái, người hàn hoặc nhiệt, táo hoặc nhuận dùng đều được cả.

Có trữ bán tại các nhà Đại-lý Thuốc cửu Thọ, Dầu cửu Thọ, Dầu Tứ-Quí ở các tỉnh.

Một chai dùng 5 ngày giá 0$50.

Nhà thuốc VĨNH - THỌ

TOURANE

PRODUITS "VéDé"

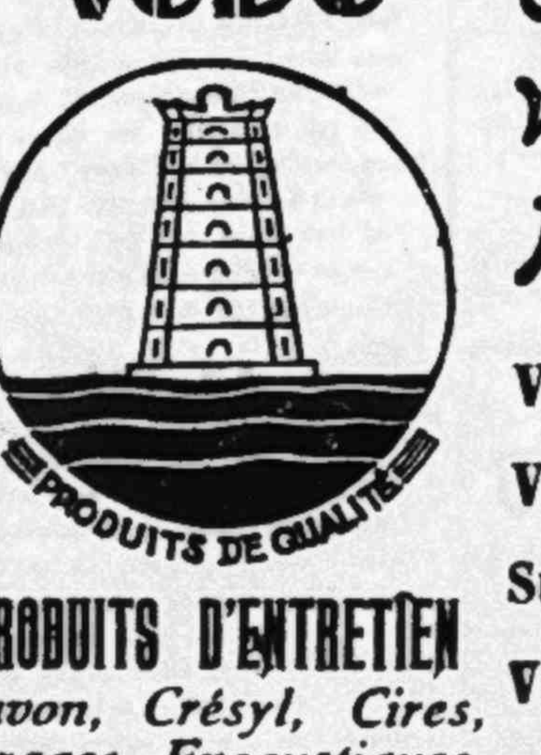

PRODUITS D'ENTRETIEN

Savon, Crésyl, Cires, Cirages, Encaustiques, etc....

Huiles

Couleurs

Vernis

Peintures :

VÉ DÉ O

VÉ DÉ

SUPER - VÉ DÉ

VÉ DÉ LAC

SUPERLAC-VÉ DÉ

Một tin đồn náo động cả châu thành phố Huế

Bấy lâu nay khắp xa gần chốn Thần Kinh người ta thường nghe nhiều người bảo nhau rằng : « Ông Võ-văn-Vân ra làm y-sĩ và bào-« chế-sư đến nay Thiên hạ rất hoan nghinh và cảm phục. Phục cái tài của ông đối với nghề-y Nam-Việt. Trót 20 năm khó nhọc, không kể « tốn của bao công, lại có đôi khi chẳng quản chi đến cái tánh mạng, ông đem hết tài năng, đem hết nghị lực, thí nghiệm những phương « thuốc hoặc bí truyền có danh tiếng, hoặc do Thánh Hiền chép lại, hoặc do sự sáng kiến sức học của ông. Thường nghe nói mỗi khi thí « nghiệm một món thuốc gì, ông cũng thí nghiệm lâu năm, biếu không cho bịnh nhơn dùng và chừng nào những người dặng thuốc biếu ấy « lành mạnh hết thì ông mới đem ra bán vì ông đã chắc chắn rằng món thuốc ấy rất hay. Như thế phương thuốc phát minh ra mới có kết « quả chắc chắn, mỹ mãn, như thế ông mới dám tuyên bố khắp các báo chí Trung, Nam, Bắc thuốc ông rất công hiệu. Như thế Đồng-bào « mới hoan nghênh ca tụng; như thế nên chi thuốc VÕ VĂN VÂN chẳng bao lâu đã lan khắp cả xứ Đông-Pháp nầy. Từ Thành thị chí thôn « quê bất cứ nam, phụ, lão, ấu ai ai cũng biết ông VÕ VĂN VÂN là ông thầy thuốc lại là một nhà bào chế sư danh tiếng lẫy lừng từ Nam « chí Bắc. Người ta phục ông là phục ở chỗ ấy. Còn người ta hoan nghinh ông là ông biết giữ một lòng giúp ích đồng bào trước sau không « bao giờ sai chạy. Trước kia ông đã viết mục lương y trong báo Trung-Lập cho toa trị bịnh đã từng cứu dặng những bệnh ngặt nghèo. Từ « ngày báo Trung-Lập bị thâu giấy phép đến nay, ông vẫn cho toa và chỉ cách điều trị cho tất cả mọi người có bịnh.

« Cái tài lực và cách cử chỉ của ông Y học Sĩ VÕ VĂN VÂN nó là đáng khen lắm ru ? Chúng ta rất mong trên trăm ngàn con đường « thương trường, kỹ nghệ, mỹ thuật, y thuật... người An-nam ta bước tới, bước tới mãi, tranh lợi quyền cho giống nòi, cho nước nhà, và « đặng nhiều người có tài có đức như ông Y-sĩ VÕ VĂN VÂN ».

(Tiếng đồn ở Thần-Kinh)

Chúng tôi rất cảm động những lời bình phẩm của công chúng trên đây. Chúng tôi chẳng biết lấy gì đền đáp ơn Đồng-bào đã chiếu cố, chúng tôi chỉ xin ráng hết sức chế các thứ thuốc cho đặng linh nghiệm để giúp đồng bào, trong khi có bịnh, cho mau lành, và nhơn dịp khai trương chi cuộc Huế tôi xin biếu một ve dầu Cù-là VÕ VĂN VÂN trị bá chứng hay hơn hết, cho quí vị ai là người đã chiếu cố đến chúng tôi đem mảnh giấy nầy lại :

Chi-cuộc VÕ VĂN VÂN, *87 Rue Paul-Bert — Huế*

Hạng trong ngày khai trương 6 Décembre cho đến 10 Décembre 1935 để đền đáp ơn quí vị trong muôn một.

Chi cuộc VÕ VĂN VÂN

87, Rue Paul - Bert — HUẾ

VÕ VĂN VÂN Dược phòng

Tổng cuộc tại THUDAUMOT (Nam-kỳ)

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
hiệu CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp
Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở Khắp Đông-Dương

Chiến-tranh Y-A

Ý lại ném bom xuống Dessié

Asmara, 8 déc. — Tướng Badoglio đi thanh tra các đội quân ở mặt trận Tigré.

Hôm qua một đội máy bay 4 chiếc bay liệng trên thành phố Dessié, thấy sau cuộc ném bom hôm 6 décembre quân lính A rời rạc, và các trận đều xếp đâu cả. Bốn chiếc máy bay ấy lại ném bom xuống một nơi ở phía Bắc Dessié.

Addis Abeba, 7 déc. — Năm chiếc máy bay Ý ném bom ở Dessié, không ai chết, cũng không thiệt hại gì mấy chút.

Chánh phủ A cải chính tin người Ý nói thành Dessié là nơi tụ tập quân đội và buôn bán khí giới với các tỉnh; lại cương quyết không nhận trong lúc ném bom, A hoàng phải lánh mình trong rừng như lời người Ý đã nói. Chánh phủ Ý viện các nhà viết báo làm chứng rằng A hoàng lúc ấy vẫn điềm tĩnh mà mở máy một khẩu súng cối xay bắn máy bay.

Không có tin gì ở mặt trận Ogaden và Addis Abeba cả.

Người ta chắc rằng người Ý xa bản lụa về mặt trận Tigré.

Người Mỹ phản đối Ý

Genève, 9 Déc. — Các y sĩ người Mỹ ở y viện Dessié cùng ký một cái giấy phản đối việc ném bom xuống y viện ấy; họ nói trong lúc ấy trên nóc y viện có treo dấu Hồng thập tự rõ ràng. A hoàng cũng có thơ phản đối việc ấy với Quốc liên.

Ý lại cứ ném bom luôn

Rome 7 Déc. — Thông tin Ý nói: «Các đội thám thính Ý vẫn hoạt động luôn trên cả mấy mặt trận.

Các máy bay Erythrée đã ném bom xuống một trại lính A ở phía Bắc Dessié.

Đội máy bay ở Somalie bay liệng trên một đội quân địch khá đông ở khoảng giữa Filter và Neghelli trong miền giữa sông Ganale Doria và Daoua. Người A bắn lên máy bay Ý. Máy bay Ý ném bom trả lại, rồi bay trở về, không hư hại gì.

Hai bên đánh nhau

Londres, 10 Déc. — Một toán quân A và một toán quân Ý gặp nhau trên mặt trận Erythrée. Bên A, 15 người chết; bên Ý 7 người.

Ý sẽ gởi cho Q. L. một cái giấy về cuộc ném bom ở Dessié.

Addis Abeba cũng bị không quân Ý công kích

Addis Abeba, 8 déc. — Sớm mai thứ bảy, kinh đô Addis Abeba lại bị máy bay Ý công kích một lần nữa. 4 chiếc máy bay Caproni đã liệng xuống lối 50 trái bom song hiện thời chưa biết đích sự hư hao, là bao nhiêu.

Binh A sẽ phản công lại ba phía một lúc

Theo những tin tức có thể cho là chắc chắn thì A hoàng sẽ từ giã Dessié vào tối cuối tuần tới đặng khởi hành ra mặt trận phía Bắc.

Người ta định rằng binh A sẽ do ba ngả tấn công một lúc.

Các giới thạo tin nói rằng: Những cuộc xung đột hầm này chỉ là những cuộc giao phong không quan hệ giữa các toán quân hai bên đi tuần tiễu.

Theo phần đông dư luận thì cuộc công kích của không quân Ý hồi thứ sáu và sự A hoàng tới điều binh ở Dessié chỉ rõ rằng: Trận giặc thiệt bây giờ mới bắt đầu.

...đang đánh phá Dolo kịch liệt

Do những tin ở Dolo, một thành nằm cách phía tây thành Mahallé 16 cây số, gởi lại thì hai quân Ý, A đang giao chiến ở đó kịch liệt.

Vì Dolo là chỗ nhiều con đường đi ngang qua, rất quan trọng cho sự chở chuyên binh sĩ và vận tải lương thực của Ý nên đại đội binh A ra công phá rất dữ đặng lấy lại ải này. Quân Ý liều chết chống giữ và gởi điện xin thêm viện binh. Hai bên đều hư hao rất nhiều. Kết cuộc trận đánh chưa biết ra sao.

Cần mua và bán

Muốn mua 1 sở phố tại đường Paul-Bert.
Muốn bán 5 sở phố và đất: 1 sở tại đường Verdun, 1 sở tại đường Gia-Hội, 1 sở tại đường Hàng-đường, 2 sở tại đường Đông-Khánh.
Ai muốn bán hoặc mua xin hỏi:
M. HOÀNG 45, Rue Abattoir, Huế

VIỆC RIÊNG

Vợ trốn

KỲ-ANH. — Hôm tháng 6 năm 1935, vợ tôi là LÊ-THỊ-NIỆM, 27 tuổi, con ông bà Lê-Mưu và Nguyễn-thị-Ngoãn, làng Tân-tiểu, tổng Vọng-liễu, huyện Kỳ-anh, tỉnh Hà tĩnh, bỏ đi và lấy một số bạc 50$00. Tôi đã kêu tại tòa Sứ Hà-tĩnh rồi. Hình dạng nó như sau này:

Cặp mắt cận thị, ngực không có vú, lưng hơi còng, vai rùa, ăn bận đồ tạo thâm (đen); không có căn cước và chứng chỉ chi cả. Trốn qua Vinh ở trọ nhà Nguyễn-hữu-Huy, rồi qua Phủ-quì ở chung Võ-Hộ (Như). Vô Quảng-bình trốn tại nhà ông Thừa-Tôi (Ba-đồn). Tôi hết sức tìm tòi, vì vợ trốn của mất, mà không thấy mặt, chỉ được tin người khác thuật lại mà thôi.

Qua tháng Octobre vừa rồi, được tin nó qua Xiêm-la. Vậy tôi xin nhờ các ông, các bà ở các thành phố Vinh, Phủ-quì, Đồng-hới, Ba-đồn, Thakhek, Nông-xén (Xiêm-la) và Hà-tĩnh, ai thấy nó, xin cho tôi biết rõ ràng, thì tôi xin đãi số bạc 10$00 xin hồi hướng tử tế.

Chồng của Lê-thị-Niệm:
Trần-đức-Dụ
Làng Vọng-liễu, Kỳ-anh, Hà-tĩnh

VERRERIE LAMPISTERIE
MINH-PHÚ 78 HÀNG-BỒ HANOI

Xưởng chế-tạo các thứ đồ dùng bằng THỦY-TINH và các hạng đèn làm đã lâu năm.
Công việc tinh xảo.
Giá bán phải chăng.
Đã nổi tiếng khắp TRUNG, NAM, BẮC
MUA SỈ
TÍNH GIÁ RẤT ĐẶC BIỆT

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.
Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp*............0$30
Đại lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ - TOURANE - QUINHON

中醫士譚達泉
Chẩn mạch cho thuốc
Tỉnh-Y
▼
Nội-khoa, Ngoại-khoa, Nam-khoa, Phụ-nữ, Nhi-khoa, Nhãn-khoa, Lao-thương, Khái-huyết, Hoa-liễu, Độc-môn, Kỳ-nan, Tạp-chứng.
Số nhà 65, đường
GIA-LONG -:- HUE

TẠI HUẾ
các chỗ sau này có bán giấy
xổ số Đông-Pháp
1°) Sở Cảnh sát, 2°) Đông dương ngân hàng, 3°) Nhà in Đắc lập, 4°) Ông Bùi thanh Vân, 5°) Nhà Bang tá, 6°) Nhà hàng Chaffanjon, 7°) Nhà Giây thép lớn, 8°) Hiệu Văn hóa, 9) Nhà báo France Annam, 10) Hiệu thuốc Imbert, 11) Tòa Sứ Thừa thiên, 12°) Nhà hàng Morin Frères, 13°) Cụ Phủ Đoàn, 14°) Hội vu, 15) Ông Trần đức Thuận và các ông Tri huyện.

Thuốc Văn-minh
Bỏ Á-phiện không hại thân thể CAM ĐOAN «không khỏi không mất tiền», bệnh nặng chỉ trong 2 tháng là khỏi.
Mùa độc mỗi nhà nên có sẵn một ve dầu CÙ-LÀ-SƯ-TỬ để trừ các bệnh.
Áo lạnh bằng laine đủ kiểu mới đến, mỗi áo 3$20.
Sơn Résistance bán rẻ không đâu bằng.
Bán tại: NGỌC-HÙNG
91, rue Gia-long HUẾ

Một tờ báo xuất bản tại Vinh,
Một tờ báo tôn chỉ rất đứng đắn,
là tờ:
TRUNG-KỲ
Giá báo một năm: 2$00; 6 tháng: 1$20
Thơ và mandat gởi về:
M. Vương-đình-Quang
chủ-nhiệm báo TRUNG-KỲ — Vinh

THUỐC LẬU BẢO-AN
Là một môn thuốc gia truyền, uống vào: không vật vã nhọc mệt, không công phạt (đàn bà có thai cũng dùng được) và không hại sinh dục như những thứ có hạn miêu thủy ngân; chỉ độ năm tuồng đồng bộ đã thấy chuyển, thấy đỡ rồi chẳng bao lâu là khỏi. Thực là một môn thuốc rất linh nghiệm đã được nhiều anh em chị em trong Nam-kỳ tin dùng, cả đến người tây người khách cũng công nhận rằng thuốc lậu BẢO-AN là hay.
LẬU MỚI MẮC (etat aigu) tiểu tiện tức buốt nóng mủ, nên dùng có 1$00 một ve, MẮC ĐÃ LÂU (etat chronique) tiểu tiện thông ít mủ hoặc sáng dậy mới có một tý (goutte militaire) nước tiểu thì lẫn vẩn (filament) nên dùng có 1$ [illegible] một ve.
BẢO-AN-ĐƯỜNG
13 route de Huế HANOI
Là một nhà chuyên trị bệnh tình, có nhận chữa khoán và bán cả các đơn hoàn tán. ĐẠI-LÝ: HAIPHONG, Mai-Linh 63 Paul Doumer. VINH, Lê-Long 40 Maréchal Foch. BATRI, M. Trần-lập-Thê-b.

MỘT ĐIỀU NÊN THEO
Ta nên xét kỹ HÚT THUỐC PHIỆN là một sự vô ích, chẳng những thế mà thôi, lại xấu xa, mất thì giờ mà đang lúc đồng tiền co hẹp lại có khi làm ra cái vạ lớn cho gia đình nữa, vì các lẽ đó, Nếu ai có thể bỏ được thì ta nên bỏ đi, vậy muốn bỏ cho được dễ dàng và không sinh ra các bệnh không mệt mỏi gì, người vẫn đi làm được vẫn khỏe mạnh như thường, thì chỉ uống thuốc CAI NHA PHIẾN HOÀNG-VĂN-ẤP 47, Phố Ninh xá, BẮC-NINH là bỏ ngay được, thuốc của bản hiệu có một điều lạ khi đã bỏ được rồi, hễ trông thấy thuốc phiện thì kinh sợ, nếu hút vào thì điếu vào là nôn mửa. Vậy muốn bỏ thì nên dùng thử thì mới rõ là thực, giá 1$00 1 lọ ai mua gửi là tiền trước còn lĩnh hóa giao ngân.

Tin mừng Hanoi
AN-THÀNH là một nhà kỹ nghệ chuyên môn có tài chế tạo ra kiểu áo Pull'over DOCTORAT bằng laine rất thích hợp với thời thế, hiện vừa đây được Hoàng-Đế ban thưởng Bộ Ngũ Hạng Long Bội Tinh.
Nhân dịp này, bản hiệu hạ giá đặc biệt các thứ hàng sau này, mong rằng các Ngài sẽ vì công nghệ của AN-THÀNH, mà chấn hưng cho thì AN-THÀNH cảm tạ vô cùng.
AN-THÀNH
47 — Phố Hàng-Bông — 47 HANOI
Áo tập thể thao của các cậu học trò nhỏ 0$20 — Áo tập về các hội thể thao người lớn 0$35 — Chemisette thường 0$35 — Chemisette Elégant cái cổ 0$65 — Cổ fermeture 0$90 — Chemisette SOLIAR kiểu tối tân đặc biệt cái cổ 1$20 — Áo bận lạnh bằng laine không có tay kiểu DOCTORAT 2$20 — kiểu SOLIAR 1$80 — Có đủ các thứ áo người lớn và con nít bằng pure laine và coton.
Lại có đủ các thứ lụa Hadong giá từ 0$30 - 0$40 - 0$50 - [illegible] - [illegible] - [illegible]. 0$80 — Tussor các thứ [illegible] ai có giá riêng rất đặc biệt.

NHÀ THUỐC
"ÔNG TIÊN"
84, 86, 88, 90, 92, rue Paul Blanchy prolongée
PHUNHUAN—SAIGON
MỘT MÓN THUỐC MỚI TÌM—
Trị đặng các chứng bịnh phong độc, sanh bịnh ngoài da, như: ghẻ chốc, lác voi, lác đồng tiền, mụn cám, mụn bọc, nhọt, lông ben, bắt biến cùng những mọi mọc ngoài da nổi cùng mình mẩy sần đỏ có giả, ngứa ngáy khó chịu như thế.
CHẲNG NHỮNG THOA PHẾT SƠ SÀI MÀ HẾT ĐẶNG, hãy uống thuốc «GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN» hiệu «ÔNG TIÊN» sẽ trừ tiêu hết những độc địa trong mình. Làm cho máu trở nên tinh sạch, tươi tốt mà trừ các chứng bịnh trên, sự hiệu nghiệm thấy liền trước mắt.
Mỗi hộp giá: 0$80
có bán khắp nơi. HUẾ 31 rue Gialong

CHUYÊN MÔN BÁN THUỐC CAI NHA PHIẾN và
được phép bán khắp Đông Dương
Thuốc CAI NHA PHIẾN VĂN MINH chế theo Hóa-học, đã phân chất tại phòng thí nghiệm Đông dương ngày 17 Mars năm 1933 và đã được quan Chánh tòa thí nghiệm cho giấy nhận thực thuốc cai này chữa khỏi bệnh nghiện thuốc phiện và không có chất độc. Uống thuốc này, khi đang bỏ người rất mạnh khỏe ăn ngủ đi làm như thường. Khi bỏ xong không trở, và ngửi thấy mùi thuốc phiện rất sợ. Dám cam đoan không bao giờ hút lại. Hiệu thuốc này đã duyệt tại tòa án số 47, không ai được làm giả. Các ngài bận việc làm hoặc mắc bệnh chi mà phải nghiện, dù nghiện nặng đến đâu cũng bỏ được. Khi mua thuốc đòi cho được tờ giấy chứng nhận của quan thầy thuốc, kẻo mua lầm thuốc giả. Thuốc có năm hạng nặng nhẹ khác nhau. Hút một bữa độ một đồng cân thuốc dùng hạng nặng 5$00, mỗi bữa sáu bảy phân, dùng hạng nhì 3$00, mỗi bữa năm sáu phân, dùng hạng ba 2$00, ăn ba, bốn phân, dùng hạng tư 1$00, ăn 2, 3, 4 điếu, dùng hạng 0$50 một chai. Các ngài khi đang bỏ, muốn cho người thêm sức khoẻ trong khi bỏ hút, nên dùng thêm thuốc SÂM-NHUNG-SONG-BỔ-HOÀN 2$00 một hộp. Các ngài mua thuốc, kể rẻ ăn nhiều hay ít, có bệnh tật chi không, để bản hiệu chế thuốc cho hợp bệnh. Ngài nào không có bệnh thì mua thuốc làm sẵn.
Khi các ngài dùng thuốc, xin gửi thư về bản hiệu gửi thuốc tới ngay, lĩnh hóa giao ngân, ngài nào hỏi điều gì xin gửi con niêm 0$05 để [illegible]
TRẦN-ĐẮC-SỬ dit TAM-TÌNH Y-QUÁN
Pharmacie TAM-TÌNH N° 73 Rue des Pipes HANOI
Cần mỗi tỉnh một nhà bán thuốc.
Thuốc của bản hiệu có bán ở các Đại-lý sau đây:
MM. Ngọc-Hùng 91 Rue Gia Long à Huế; Lê-văn-Nhuận 27 Rue du Marché Thị-Nghè à Gia Định; Vinh-Hiệp-Phát à Long-Xuyên; Nguyễn-văn-Đặng à Paksé (Laos); Huỳnh-Trí 15 Ohier Phnom-Penh; Mme Phan-thị-Lộc Rue Tafferin Vientiane.

TIỂU-THUYẾT

HƯ KHÔNG

LƯƠNG-PHÁT dịch-thuật
— 26

Chàng bèn trả lời:

— Nếu ở Ba lê đây thì chúng ta không có đủ ăn, mợ cũng biết hơn tôi chớ.

— Cậu không thể làm cách nào khác à?

— Tôi hỏi mợ làm cách gì khác chứ?

Tuy nói vậy, nhưng chính Lai mộng cũng nhận thấy rằng ở Ba lê Đạt bằng không biết làm gì... Làm chính trị chăng? Chàng tư cách vẫn tầm thường không có gì lỗi lạc, không lẽ trong một mai một chiều mà người ta có thể đưa lên ghế thượng thơ... Đạt bằng nói tiếp:

— Ở Ba lê tốn kém lắm, mà chúng ta lại khánh tận cả gia tài!

Lai mộng cũng chậm rãi trả lời:

— Vẫn thế. Tôi đã nghĩ nhiều rồi; và có lẽ cậu nói thế cũng phải, phương kế của cậu hiến khi hồi làm vinh dự cho cậu lắm, nhưng tôi, tôi không muốn tự mình đi đày như vậy. Tôi không thể theo cậu được.

Đạt bằng suy nghĩ rồi quả quyết nói:

— Nhưng thế nào mợ cũng đi theo tôi.

— Nếu cậu quyết đi thì có ai cấm cậu đi một mình đâu?

Đạt bằng phát ý, lại cũng như gợi lòng ghen của chàng nên nói:

— Mợ nói chơi sao? Tôi mà để cho mợ ở lại Ba lê à? Mợ có phải là vợ tôi không? Bổn phận mợ là phải đi theo tôi. Đó là cái lý tất nhiên, và pháp luật cũng buộc như vậy!

Gương mặt Lai mộng có vẻ nghiêm trọng khác thường, và vẫn ngồi như trước, nàng nói:

— Nhưng tôi tưởng rằng chúng ta sẽ phải xa nhau.

Đạt bằng xanh cả mặt, vừa không ngờ vừa tức giận. Chưa hồi nào mà Lai mộng nói với chàng với cái giọng ấy.

— Ý là làm sao?

— Cậu đi, tôi ở: Đó cậu cứ kết luận đi.

— Mợ có thể nói vì sao mợ không muốn đi theo tôi, theo lẽ thường như các người đàn bà khác không?...Cuộc đời của chúng ta bị thay đổi hẳn. Vì sự cần kíp đã tạo cho tôi các bổn phận mà tôi nguyện nhận. Còn mợ lại không muốn lãnh các bổn phận ấy, tại sao vậy, mợ nói thử?

Lai mộng nhìn vào mặt Đạt bằng rồi dịu dàng nói có hơi thương hại:

— Cậu cũng thấy chớ, chúng ta đều lầm cả. Chúng ta không thể sinh ra để chung với nhau một cuộc đời được. Tính tình tư tưởng chúng ta đều không đồng nhau, càng ngày lại càng thấy chỗ xung đột nhau. Nhưng chúng ta cũng hãy còn trẻ, không nên dấn mình vào một chỗ khó ở. Vậy cậu có khi nào nghĩ đến chuyện lấy lại tự do của cậu mà trả cho tôi cái tự do của tôi không?...

Đạt bằng đứng giậy, cấp tay sau lưng đi qua lại trong phòng vừa nói:

— Không, tôi không khi nào nghĩ đến.

— Vậy hãy nghĩ đi; một cuộc xa nhau êm đềm, không tiếng tăm... hoặc tạm xa.

— Tôi đã thấy trước cả mọi việc, mợ sẽ không ở Ba lê một mình, hoặc với mẹ mợ: Không khí Ba lê đã quá hẩn cho mợ rồi. Tôi có phần coi ngó về tương lai của mợ, về bản thân mợ. Mợ sẽ theo tôi.

Lai mộng lắc đầu:

— Tôi thấy rằng điều quyết định của tôi làm cho cậu khổ lòng... Cậu sẽ cho tôi là nhẫn tâm, cậu sẽ kêu gọi đến các lý thuyết lớn... Nhưng tôi đã quyết rồi...

Đạt bằng nói lớn:

— Mợ không thương tôi, mợ thương một người khác rồi!

— Tôi không biết tôi có thương ai khác không, nhưng cậu đã nhận rõ một sự thực, mà tôi lấy làm đau đớn nói ra; phải, tôi không đủ lòng thương cậu mà phải hy sinh vô ích.

Đạt bằng cười lạt:

— Nghĩa là ngày nay thấy tôi nghèo, nghèo vì mợ, vì cha mợ, mợ lại bỏ tôi! Tốt đẹp thay! Tôi đã bằng lòng mất cả gia sản tôi, nhưng mợ, tôi không chịu mất đâu.

Lai mộng đứng giậy lại gần Đạt bằng, bộ hơi cảm động:

— Ai bảo rằng nếu ngày nay cậu còn giàu, tôi đã không nói với cậu này cậu ấy? Một sớm một chầy mà thôi... Không phải các sự đã xảy ra làm cho tôi phải xử như vậy đâu.

Đạt bằng biến sắc mặt:

— Mợ hãy nói thật đi, mợ không phải muốn một cuộc tạm xa nhau đâu; chính mợ muốn một cuộc xa nhau hẳn... Nhưng cho được như vậy, thì phải mợ ở địa vị hóa chồng, hoặc bị chồng đề kia; nhưng tôi hy vọng còn sống lâu, và không khi nào tôi ly dị hết. Một cuộc tạm biệt tôi cũng không thể nhận được. Mợ hãy nhớ lấy.

Đạt bằng đứng ngay trước Lai mộng hình như muốn đến lôi cả mái tóc của vợ; ngày thường Lai mộng nói một cách rất hăm hái, bữa nay lại điềm tĩnh, càng làm cho chàng tức giận. Chàng nói mà giọng run như muốn khóc:

— Ngươi là một người đàn bà xấu xa, ngươi chỉ biết nghĩ đến người khác, mà không hề nghĩ đến ta; ngươi đã say đắm trong bể xa hoa vật chất, đầy lòng kiêu hãnh: chỉ biết lòe loẹt với chúng mà thôi. Ngươi lại càng xấu xa hơn ta tưởng tượng nữa; nhưng ta chiếc cố đến ngươi, ta đã có ngươi thì ta vẫn giữ. Vậy hãy liệu hồn đừng tìm có tình nhân hoặc vì lời hoặc người khác chẳng hạn, vì ta sẽ giết ngươi ngay, ngươi và nó nữa.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

https://tieulun.hopto.org

SỰ BÍ MẬT CUA SỨC KHỎE...

Biết bao nhiêu bệnh sinh ra chỉ vì máu không được trong sạch hay không đủ chất bổ.

Máu sẵn có rất nhiều chất độc, chạy qua khắp cả thân thể, tới đâu làm cho đau đấy. khó tiêu, đau đớn mình mẩy gân cốt, đau lưng thận, đau bàng quang, đau dạ giầy, đau tử cung đàn bà, bệnh đau ngoài da.

Máu không đủ chất bổ, làm cho người yếu đi, thân thể không có đủ sức khỏe để giữ cho vi trùng khỏi một ngày một nhiều thêm ra, sinh ra bao nhiêu bệnh tật.

Máu thật trong sạch và có rất nhiều chất bổ, đó là sự cần nhất để làm cho ta được khỏe mạnh. Phiền nỗi ngày nay ở trên đời lắm sự vui chơi, vì vậy mà hay nhọc mệt, thiếu máu, mà trong máu lại lắm chất độc. Chữa theo cách tự nhiên của tạo hóa, làm cho máu lại tươi tốt và bổ như trước. Không cần gì phải thuốc chế khó khăn cả.

Tạo Hóa đã sinh ra để cho nhân loại dùng đủ các thuốc hay, để tẩm bổ máu sẵn; hoặc vài thứ cỏ, hoặc vài thứ cây nhỏ, các thứ cây cỏ tốt nhất phần nhiều hay mọc ở khe các núi cao Alpes. Các thầy tu ở nhà dòng Chartreuse de Durbon ở xứ Dauphiné đã học kỹ các chất bổ ở cây cỏ đó, chế ra một thứ thuốc uống rất có tiếng kêu là thuốc nước sắc là cây hiệu Chartreux de Durbon, thuốc chế bằng các chất bổ tự nhiên, kiến hiệu một cách lạ lùng. Hàng nghìn người khỏi bệnh, đủ biết là thuốc tốt.

Nếu các ngài thấy sự gì bất thường, thấy trong người nhọc mệt, nhất là vào khi đổi mùa, xin dùng ngay thuốc Tisane des Chartreux de Durbon, chả bao lâu sẽ thấy máu tươi tốt chạy trong mạch làm thân thể mặt mũi nở nang sáng sủa, người được khỏe mạnh hơn nhiều.

TISANE des CHARTREUX de DURBON

Thuốc uống — Thuốc hút — Thuốc viên

Các hiệu bào chế.

thứ rổ thuốc và cách dùng:

Laboratoires J. BERTHIER à Grenoble

LẠI CÒN BỆNH HO SỔ MŨI KHÔNG CHỪA!

Bình Yên, đó là bị bệnh ho sổ mũi mà không chịu chừa! Mỏi đau ngực rồi, ho cả ngày, nghe như gió thổi trong phổi, người ấm ức rất khó chịu, khạc nhổ mãi gần chết ngạt!

Các người nên lưu ý tới các điểm ấy, có khi vì vậy mà sinh ra ốm đau tàng tật, chết cũng nên. Các người nên biết rằng uống thuốc ngọt "Vosges Cazé" chắc thế nào cũng khỏi. Bệnh ho người dần đi, các ống phổi như một sơn dầu, làm cho đờm dễ nhổ ra ngoài, không bị tắc nghẹn nữa. Thuốc đó ở lại trong phổi, làm cho phổi được mạnh mẽ hơn trước.

Biết bao nhiêu người khổ sở nên chịu Kỳ bà Stouff làm gương! Bà đó ở 43, rue de la Gare à Audincourt, Doubs» có viết cho chúng tôi cái thơ này:

«Thưa ông, ông ạ, tôi xin nói cho mọi người biết rằng thuốc ngọt xứ Vosges chữa bệnh ho thật là khiến hiệu. Đã lâu năm tôi bị đau phổi, chưa thể nào cũng không khỏi. Sáng dậy người tôi lừ đừ mỏi mệt, chả làm gì được cả.»

«Tôi ho nhiều quá, thành ra đánh thức cả mọi người trong nhà. Một bà láng giềng bèn cho tôi uống thuốc ngọt xứ Vosges, được ít ngày, bệnh ho tan mất. Tôi sung sướng quá, ngủ yên, vui làm việc. Đồng một ít tôi uống ngay một thìa thuốc ngọt xứ Vosges. Thuốc thật tốt, tôi khỏi ngay».

Sirop-Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm, 89 bis, Avenue de Châtillon, Paris

TÊ BẠI PHONG THẤP

THẦN HIỆU TÊ BẠI HOÀN

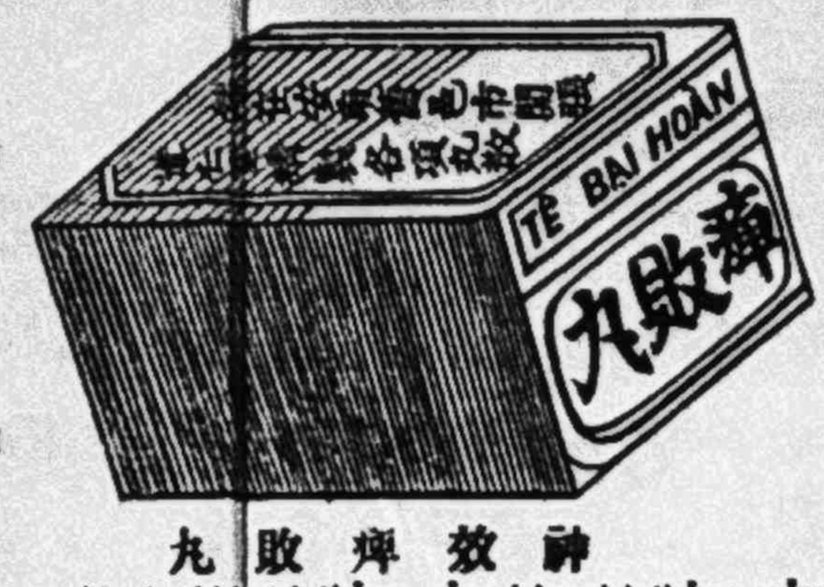

九敗痺效神

Ấy là một món thuốc trị phong bàn, thấp-thổ ở phương Nam ta: người hay có bệnh phong thấp nhức mỏi cần chú ý? Thuốc này chuyên trị các chứng phong tê, bại xuội, nhức mỏi gân cốt (bản thân bất toại) thủ túc câu lang, khước khi phù thủng, sảng hậu phù thủng, sảng hậu bại xuội v. v. nam phụ lão ấu phong thấp, tê bại đều trừ được cả. Thuốc này đã trị được không biết bao nhiêu bịnh tê bại, thật là một món thuốc trừ tê rất thần hiệu, thuốc này đã có giấy chứng thí nghiệm phân chất, ai ai cũng phê bình rằng: Tê bại hoàn chí thánh dược.

Mỗi hộp 20 hoàn. *Giá là.* . . . . 1$20

Bán tại nhà thuốc:

TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG — Gò-vấp (Giadinh) Nam-kỳ

Có bán cách lãnh hóa giaongân.

Mua thuốc, thơ hoặc Mandat đề ngay:

TRƯƠNG - MINH - Y — *Gò-vấp (Giadinh)*

Nhà đại lý: Nhơn-Hoàng, N· 15, Amiral Courbet Saigon; Hiệu Huỳnh Trí, N· 15, rue Ohier Phnom-Penh; M. Đồ g. góc chợ Saigon; Mme Nguyễn văn-Điều, tại chợ (Gia-định).

CÔ LẾC-XÔNG TEM THƠ, BỦ CÁC NƯỚC THẬT HIỆU VÀ ĐẸP

25 tem Á (Ethiopie)	12$50	100 tem Nga (Xô-viết)	2/00
25 — A-ba-ni (Albanie)	9 —	50 — U-cơ-re (Ukraine)	3.25
100 — nước Đức	1.—	50 — Thuộc địa Bồ đào Nha	2.—
25 — Gia-nả-đại	1.25	30 — Ba-lét-tin (Palestine)	3.50
25 — Si-lỵ (Chili)	1.20	50 — Đông-Dương	6.—
50 — Trung-hoa	4.00	50 — Ba-tư (Perse)	7.40

Thơ và ngân phiếu gởi cho nhà

THÉODORE CHAMPION, số 13, đường Drouot -:- PARIS

Giá mục có hình những tập và cô-lếc-xông bán lẻ, gởi không, và gởi biếu thêm 1 con tem đẹp ngoại quốc thật hiệu.

Nhà thuốc VÕ-VĂN-VÂN ở Thudaumot

Chi-cuộc VÕ - VĂN - VÂN ở Huế

87 Rue Paul-Bert, 87

Khai trương vào ngày 6 Décembre 1935

Kính cáo đồng bào,

Hiệu thuốc chúng tôi ra đời chưa được bao lâu mà phát đạt một cách phi thường. Các nhà đại lý thường không đủ thuốc bán, không đủ cho thân chủ dùng. Đường sá xa xuôi ngàn dặm, ở trong Nam ra Trung, Bắc chúng tôi có toan liệu gởi thuốc cách nào cho mau chóng đi nữa cũng mất bốn năm ngày đường. Thành thử các nhà đại lý và quí vị thân chủ dùng thuốc phải phiền lòng trông đợi. Muốn trừ sự phiền phức ấy và chấn hưng nghề ý nước nhà được vững bền, mở mang cùng người chúng tôi đã mở chi ngành Tổng phát hành tại Saigon và chi cuộc tại Quinhon, Tourane, Haiphong, Hanoi rất lớn lao. Nay chúng tôi lại mở thêm chi cuộc ở Huế sắp đặt theo kiểu tối tân. Thuốc trữ tại chi cuộc rất nhiều, không sợ thiếu nữa. Vậy từ rày các nhà đại lý từ Huế ra Thanh hóa và quí vị thân chủ có cần dùng lấy thuốc xin mời lại chi cuộc hay gởi thơ cho chi cuộc thì chi cuộc gởi thuốc ngay.

Từ khi các món thuốc của chúng tôi lưu thông trong xứ Đông pháp này, chúng tôi đi đâu cũng được đồng bào hoan nghênh, khuyến khích, đem lời thành thực tỏ bày rằng hiện thời các thứ cao, đơn, hoàn, tán của chúng tôi là công hiệu đệ nhứt. Mỗi món thuốc chuyên môn trị một chứng bệnh riêng, chớ không tom góp trăm ngàn chứng bệnh khác cũng tiêu trừ được. Cũng vì sự công hiệu của các thứ thuốc và lòng thành thực của chúng tôi giúp ích cho nòi giống mà đồng bào khuyến khích chúng tôi nên mở ra khắp cả Đông pháp cho nhiều chi cuộc để đồng bào có sẵn thuốc dùng cho tiện. Nên chúng tôi lập ra chi cuộc Huế và khai trương vào ngày 6 Décembre tới đây.

Chi cuộc VÕ VĂN VÂN Huế — VÕ VĂN VÂN dược phòng

87, Rue Paul-Bert, 87 — *Thudaumot Cochinchine*

Kính cáo

PHỔNG-TÍCH

THẦN-DƯỢC «CON-CHIM»

Các ông, các bà phải khi mệt nhọc hoặc sầu yếu, rồi cơm no, rượu say vội ham tình dục, hoặc ăn no đi ngủ, ăn no đi tắm ngay nên thụ bệnh gọi là Phổng Tích, không phải đau dạ dày, không phải đau bụng kinh niên, bệnh cải tự ngực đến vị quản: có người 1 năm bị 3, 4 lần. Bị 10 năm cũng khỏi:

Đầy hơi, tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng về bình bịch, khi ăn uống rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua), thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng, đau lưng, đau ran trên vai, người thường ngao ngán, buồn bã chân tay, bị lâu năm sắc mặt vàng bủng, da bụng dày.

Chỉ một liều thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay, không phải bệnh uống chỉ tiêu cơm, không hề công phạt, đàn bà có thai cũng uống được: 0$40.

VŨ-ĐÌNH-TÂN, *Kim-tiền 1926*

178 bis, Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

... h-Tường, 43, phố Gia-Long;
...NE: Nguyễn-hữu-Vinh ...;
NHATRANG: Mộng-Lương-Thư-Quán;
PHANTHIẾT: Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đồng-Lập, Avenue Khải-Định;
QUANG-NGAI: Chế-Hoàng ở Sông-Vệ;
SOCTRANG: Ng.-văn-Mạnh, Maire ở Caisan;
VINH: Hà-thị-Lan (Maison Sinh-Huy);
VIENTIANE: Kim Phan-thị-Lộc, rue Taffarin
THAKHET: Đào-Tiên, Maison Nhật-Nhật-Tân;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Chỉ, Entrepreneur

Các tỉnh khắp ba kỳ có Đại-lý

NGẬM MỘT HƯỜN

VALDA

TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đầu, Khan cổ, Khỏi nóng ... sổ mũi, và lại Khỏi ho.

Có nghẹt mũi, ho nhiều, ... ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.

— ẤY LÀ —

một thứ thuốc thần hiệu lắm

ĐỀ MÀ TRỊ

các chứng bịnh ho he và tức ngực.

THUỐC HƯỜN VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc

Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

Dầu Cù-Là Võ - đình - Dần thoa uống trị bá chứng hay hơn hết 0$10 1 lọ

VUA THUỐC BỔ Ở VIỄN - ĐÔNG

CỬU - LONG - HOÀN

(Tên thuốc cầu chứng tại tòa)

Chuyên trị những chứng bệnh sau này:

1·) GIÀ CẢ: mệt nhọc ăn ngủ thất thường, hay đau vặt, nhức mỏi bản thân, hay ăn sần dễ đượi. 2·) ĐÀN ÔNG: yếu nhược, tinh lực kiếm khuyết, đau lưng, mỏi gân, hình vóc tiều tụy, kém huyết, ốm xanh, làm việc ít mà mau mệt. 3·) ĐÀN BÀ: mất máu, ăn ít ngủ ít, hay bồi hồi, hay mệt, hay quên, xanh ốm bất cứ do nguyên nhơn nào. 4·) CON NÍT: chậm lớn, ốm o, làm biếng ăn, chậm lục, thiếu trí khôn, hay đau vặt. 5·) KHÔNG BỊNH: nên uống, thấy mau lên cân, mập mạp sung túc, khí huyết cường kiện. Đi xa thức đêm uống một hoàn thấy khỏe.

Thực là một thứ thuốc vừa bổ vừa trị bệnh, công hiệu phi thường

Từ 7 năm ra đời, chưa có thuốc nào tranh đặng

Hộp 10 hoàn 5$50. — Hộp 4 hoàn 2$20. — Hộp 2 hoàn 1$10

BÁN TẠI: VÕ-ĐÌNH-DẦN ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

57, rue Paul-Bert — HUẾ

TOURANE rue Verdun, THANHHOA 29 Grande rue, VINH 3 maréchal Pétain, NHATRANG 57 R. Coloniale, QUINHON Avenue Gialong, PHANTHIẾT rue Gialong.

KIÊN TINH BỔ THẬN

Chuyên trị thanh niên các chứng thuộc về tâm thận bất giao sinh ra đau lưng mỏi vai, đêm ngủ thao thức, mộng mỵ liên miên, sinh ra Mộng-Tinh, Di-Tinh, Hoạt-Tinh, là những chứng rất hiểm nghèo. Thuốc này có danh tiếng nhất ở Trung-kỳ, ai đã đau chứng bệnh kể trên, dùng đều khỏi cả.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

KIỆN - NHI

Thuốc này chuyên bổ cho trẻ con rất hay, bất tất phải giới thiệu nhiều, hãy đọc những thư cảm ơn đăng trước sẽ rõ tài thuốc KIỆN NHI không những bồi bổ sức lực cho trẻ mà còn làm cho trẻ được vô bệnh chóng lớn nữa.

Mỗi ve 1$20

— Mua thuốc hỏi tại: —

• **SINH-HUY-DƯỢC-ĐIẾM 59 Phố La-Ga — VINH**

Đại-lý HUẾ Văn-Hòa — HAIPHONG HANOI: Mai-Linh — THANH-HÓA: Chu đình-Quận — VIENTIANE: Phan-thị Lộc LUANGPRABANG: Trần Kỳ — DOLUONG: Nguyễn cảnh Chính — (cần đại lý các tỉnh nào chưa có).

BỐN ĐIỀU CẦN YẾU

Cho Phụ-Nữ

I.— Đau bịnh Bạch-Đái-Hạ

Huyết trắng (khí hư) ra dầm dề, hay là khi nhiều khi ít, bầm đen, vàng dợt, trắng đục, lợn cợn có giây có nhợt, hôi tanh khó chịu, mình mẩy nóng hầm, mê mệt, tứ chi bải hoải, dùng đủ thứ thuốc rồi mà không hết, hay là hết rồi trở đi trở lại, mau dùng thuốc:

Điều-Kinh-Bạch-Đái « Ông Tiên »

sẽ dứt tuyệt, khỏi cần bơm rửa, đang có tháng (kinh) mới sanh đẻ hay là đang có thai mà ra huyết trắng nhiều, dùng thuốc này càng hiệu nghiệm. Chúng tôi dám nói quả quyết và cam đoan dùng thuốc này không hiệu nghiệm không lấy tiền.

Mỗi gói...0$30, nửa tá...1$50, một tá...3$00

II.— Có kinh trồi sụt hay là không đúng ngày

Phần nhiều phụ nữ hay sanh ra trăm ngàn bịnh; cũng vì máu huyết suy kém, kinh kỳ trồi sụt, có tháng không đúng ngày, hoặc sớm, hoặc muộn, hoặc nhiều, hoặc ít, mình mẩy nóng hầm, mê mệt, nhức đầu, đau bụng, nhức mỏi trong xương, tay chơn rã liệt, bần thần, xây xẩm mày mặt, huyết trắng ra dầm dề, ăn ngủ không biết ngon, đã dượi tối ngày, làm việc chi cũng chán nản, nước da vàng úa như bịnh hoạn, hình vóc càng ngày càng ốm xanh, để lâu ngày chứng nào càng hại thêm chứng nấy!

Vậy quí bà, quí cô máu huyết suy kém, kinh kỳ trồi sụt như trên đây, đã từng dùng đủ thứ thuốc rồi mà không hiệu nghiệm, xin dùng thuốc BỔ-HUYẾT ĐIỀU KINH « ÔNG-TIÊN » này cho thường, các bịnh kể trên sẽ tuyệt, máu huyết trở nên sung túc, kinh nguyệt điều hòa, (đúng ngày) trong mình mạnh khỏe, da thịt tốt tươi.

Mỗi hộp. . . . . 1$00

III.— Tới kinh đau bụng hay là có mà ra ít

Vậy quí bà, quí cô tới kinh kỳ huyết hư ra không đặng, hay là có mà ít, làm đau ngấm ngầm trong bụng, đau gò có cục, đau thắt ngang lưng, mình mẩy nóng hầm mê mệt, nhức mỏi cùng mình, muốn ớn lạnh, ăn ngủ không biết ngon, đã dượi tối ngày, mau dùng thuốc LỢI CÔNG HOÀN « ÔNG TIÊN » cho nó trục tẩy máu hư ra thì các chứng bịnh kể trên đều hết.

Mỗi hộp. . . . . 1$00.

IV.— Muốn sanh đẻ dễ dàng

Có thai từ một tháng sắp lên, nên trường phục thuốc TIÊN THIÊN BẢO DỰNG HOÀN « ÔNG TIÊN » một là bổ khí huyết, hai là dưỡng thai, đến lúc gần sanh để chuyển bụng ít đau, tử cung được trơn và nở (dễ mau) ba là, không lo đều chi trắc trở, bốn là, đứa nhỏ dễ nuôi, sau đặng mạnh mẽ, khỏi sự ghê chóc hay là nổi sài cùng mình, hết sức công hiệu.

Mỗi hộp. . . . . 1$00.

Mấy thứ thuốc trên đây, chúng tôi dám chắc rằng hoàn toàn và công hiệu hơn hết ở xứ Á-Đông, và chưa chắc có hiệu nào mà tranh cho đặng.

Có bán tại 51, Rue GIA-LONG à HUẾ và khắp các nơi có treo bảng hiệu đại-lý cho nhà thuốc ÔNG-TIÊN.

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT. LỢI. RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE) — SHELLCOOL

2) DẦU NHỚT (HUILE) — SHELL A CYL — HUILE SHELL

3) MỠ (GRAISSE) — GRAISSE SHELL

S H E L L

Có dùng mới biết; biết chắc dùng mãi. Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

LE DIRECTEUR GÉRANT:

SỐ 855 NGÀY THỨ TƯ 18 DECEMBRE 1935

PHU - TRUONG TIENG - DAN

Cái làng của người Việt-Nam ta hay là người Việt-Nam ta từ tề hơn ai hết

Người Việt-nam ta là một dân tộc không hay đi ra khỏi lủy tre xanh nơi cổng làng, nên theo tánh di truyền và tập quán, rất qui chuộng cái làng, đại loại như «chiếu đình làng» «miếng thịt làng» «đám ruộng làng» «công quỉ làng» «địa phận làng», ai cũng muốn xâu xé nhau, dành mối lợi và ngôi thứ trong cái thế giới con con đó. Trái lại, có người nào đi ra khỏi làng, sang làm ăn ở xứ khác, thì người ta đã khinh rẻ chỉ trỏ :

« Cái thằng không làng, hay tên ngụ cư ! đứa lưu lạc ! v. v.

Quan niệm người mình đối với cái « làng » như thế, nên đời ông có một mẫu ruộng, làm ăn no đủ, có 5 người con, chia ra mỗi đứa 2 sào, cứ cui cút làm ăn với mấy sào ruộng ấy, rồi đến đời cháu, chia ra mỗi đứa mấy thước, cũng bo bo sống chết với mấy thước đất đó, mà không dám đi đâu, vì đi ra khỏi làng thì mang cái tiếng, « thằng bỏ làng » kia. Bởi tập quán đó, nên chính ở cái nước Nam nầy, nào người khách, người chà, người Nhật, cho đến người bên Âu bên Mỹ, đâu đâu họ cũng tới làm ăn tha hồ, mà người mình miễn là cái quyền lợi « làng » nói trên. còn mối tranh nhau, thì ít ai đi ra xứ khác làm ăn bao giờ, có chăng cũng lẩn quẩn trong 3 kỳ xứ nầy thôi.

Từ thuộc dưới quyền bảo hộ nước Pháp, đường thủy đường lục giao thông tiện lợi, lại có phong triều bể ngoài kích thích dữ dội, nên sanh kế bề trong cũng lung lay mà không đứng yên. Vì tình thế bức xúc, người mình không thể ôm mãi cái quan niệm nằm rục trong làng mà chịu đói, chịu chết, nên cũng mon men đi xứ nầy xứ nọ, bắt chước cách làm ăn người ngoài. Trên vài ba mươi năm lại đây, người mình đi ra ngoài một số khá bộn.

Nhưng khổ một nỗi là « trâu trắng đi đâu mất mùa đó », tới đâu cũng khó lòng ở ăn cho yên được !

Sang Nhựt thì người Nhật trục xuất, ở Tàu cũng bị người Tàu dần độ, ở Xiêm, Xiêm cũng không dung (mới đây có một bọn trên 20 người bị Xiêm đuổi về), cho đến Ai-lao là nơi đất liền, cũng thuộc dưới quyền bảo hộ của nước Pháp như mình, mà mình cũng bị hạn chế, và có người bị đuổi nữa !

Thế là dưới bầu trời dầu rộng, mà người Nam đi đâu cũng không ai chịu chứa, tiền đồ sau nầy nguy hiểm biết bao! Nguy hiểm vì trên địa cầu nầy mà có họa « nhân mãn », thì người Việt-nam là món làm hy sinh trước nhứt.

Có người nói; thực tế dầu vậy, song cái danh người Nam ta dưới quyền người pháp nhờ có nước Pháp mà càng thêm thơm tho, người thế giới phải kiêng nể. Năm trước trận Âu-chiến, người Nam ta có đi đánh quân Đức, hiện còn bia chiến sĩ kỷ niệm rất vẻ vang, ngày nay Ý – A đánh nhau, hội Quốc-liên có cuộc trừng phạt Ý, xứ Việt-nam ta cũng dự vào cuộc trừng phạt đó. Dầu không ra khỏi cổng làng, đâu đi đâu cũng bị họ ăn hiếp và xua đuổi, song có cái tiếng Việt-nam dự cuộc nầy, cuộc nọ, người thế giới cũng đều biết, đã vinh lắm rồi... !

— Ừ, cái tiếng với cái miếng, được cái nầy thì mất cái kia chớ sao. Người Nam ta lại có tánh trọng cái tiếng hơn là cái miếng, khốn vì câu: «cái tiếng không ăn nó được».

Kích-Mục

Có thể, cuộc bảo cử mới được trong sạch

Chuyện bảo cử phạm luật ở Nhật bản

Xem cái đầu đề nầy có người hỏi : Dân trong ai bỏ nầy, mắc gì mà phạm tội. Vâng, cái đó vẫn đành thế, nó là cái quyền tự do của các ngài cầm lá thăm, nhứt là ở xứ Cổ-việt ta.

Anh em thử coi, chỉ việc bầu cử lý-trưởng, chánh phó tổng là địa vị tầm thường, mà khi nào cũng có người đem miếng chua ngọt ra đổ mua lá thăm, rượu, thịt, tiền bạc, thậm chí có khi có quan phụ mẫu cũng nhúng tay vào; nói gì đến việc cử hội đồng, dân biểu, thôi thì tiệc nầy, tiệc nọ, diễn thuyết cổ động, xe hơi đi đón rước người đầu tiêm, bỏ bạc chục, bạc trăm ra mua lá thăm, ông nào có nhiều tiền vải ra tự nhiên được lòng người bỏ thăm, là trúng cử, mà người cử tri thì có phạm tội gì đâu, tha hồ là mua bán và ai lợi dụng cũng được. Trái lại, ở đất Phù-tang vừa rồi, có chuyện bảo cử mà đến hàng ngàn người cử tri bị bắt giam, thật là chuyện lạ chưa từng có :

Số là tháng trước đây ở Nhật có cuộc tảo cử nghị viên hàng huyện, có nhiều người vận động, họ cũng làm như kiểu ở xứ ta, chính phủ Nhật có bắt đến 7038 người bị cáo phạm vào luật mới thi hành về việc bảo cử ; trong số đó có 198 ông ra ứng cử (candidat). Đáng chú ý là có đến 55 phần trăm người vì có ăn cơm của mấy ông nghị đãi, 27 phần trăm không chịu bỏ thăm. Lại nực cười hơn nữa là trong số đó có mấy chục ông thầy tu đạo Phật và đạo Thần giáo (Shintoisme) bị cáo là ăn tiền của các ông nghị mà cầu đảo thần phật cho họ trúng cử. Nam vô a di đà phật, thần, thật cũng khổ cho các ngài quá nhỉ !

Bấy, cử tri bị tội ở Nhật-bản là vậy đó. Nếu chánh sách ấy đem thi hành ở xứ ta, bọn có bớt cái lối « Bảo cử điền trò » mà lâu nay chúng ta thường thấy chăng ?

Không không thuật

Một đám cháy hơn 50 năm

Nghe qua cái chuyện nầy, người Nam ta không khỏi có người cho là lửa ông lửa bà gì, không cũng chuyện bày đặt. Không, không phải thần thánh, ma quỉ nào nhúng tay vào cả, mà chuyện vẫn có thiệt, hiện còn sờ sờ, người ta đương tìm cách dập tắt.

Đám cháy nầy phát ở nước Hoa-kỳ Mỹ), tại miền Hocking Valley ở giữa hai xứ New Straitsville và Shawnee, năm 1884. Hồi đó ở tại xứ Ohio có cuộc đình công của thợ làm mỏ, cuộc đình công kéo dài đến 6 tháng. Một đêm nọ, bọn thợ đình công nổi giận chiếm cả mấy cái xe hơi chở dầu lửa, và nổi lửa lên đốt, rồi xô những xe ấy xuống mấy cái giếng ở mỏ. Sau 24 giờ các mỏ đều phát lửa cháy.

Từ đó lửa cứ cháy ngấm ngầm ở dưới đất. Người ta tính từ 50 năm nay, số than đá bị cháy mất có đến 50 triệu đồng đô la, có lẽ còn hơn nữa, nếu không chữa gấp được. Mấy lần chánh phủ không chịu để ý đến việc chữa cái hỏa hoạn ấy. Hội Liên đoàn hộ trợ cũng không chịu đem công việc cứu chữa lửa ấy vào chương trình, vì thế lửa cứ mỗi ngày lan rộng ra.

Gần đây, một người làm ruộng ở gần nơi đó, tự nhiên thấy cái hồ chứa nước của mình khô cạn, lấy làm lạ, anh ta cố tìm cho ra duyên cớ, thì ra cái hố ấy bị lửa đi dưới đất bắt cháy, anh ta phải dời nhà đi nơi khác. Ở làng gần đó có một cái trường học, mấy lúc nay học trò cả thầy trong trường ấy đều nghe nóng nực khó chịu, người ta dò xem thì ngọn lửa chỉ còn cách cái nền tường 6 thước, trường nầy cũng phải bỏ nốt.

Hiện nay người ta đương tìm cách dập tắt ngọn lửa ấy, các nhà kỹ sư định đắp những đập đi dưới đất ở các miền chung quanh hầm lửa, độ chừng 10 cây số vuông, những đập ấy làm như hầm xe lửa (tunnel) trong có những cái giếng chứa bùn cho xuống dưới đất, bùn ấy dập ngăn ngọn lửa không lan đi được, phải tắt.

Một điều lạ, là gây ra cái tai họa tày trời như thế, mà từ mấy mươi năm nay không có một người thợ mỏ nào bị bắt, sở cảnh sát không tìm ra manh mối gì cả. Tình cờ mới đây có một người thợ mỏ tên là Albert Guss, trước kia có bị giam ít lâu rồi được tha, về ở Hocking Valley, gây lộn với một người lính cảnh sát, rồi giết chết người cảnh sát ấy, lại giết luôn một cậu học trò đi học về nữa. Guss phải vào ngục. Một hôm đêm tối, một bọn đông người kéo vào phá cửa ngục, bắt Guss đem đi tới một cây nọ treo lên. Guss kêu la, rồi sẽ tố giác...

Nói chưa dứt lời, thì hồn anh lìa khỏi xác. Đến nay người ta vẫn chưa tìm ra ai là thủ phạm đã gây ra trận hỏa hoạn nửa thế kỷ kia.

B. H. thuật

Đánh trận giả tại Nghệ-an

Từ sáng chủ nhật 1er Décembre, trong hạt Nghệ an, nhà nước có bày cuộc đánh giặc giả. Trận thứ bảy 2 nơi : ở Cửa lò, Cửa hội, thuộc huyện Nghi lộc và Phủ diễn. Hai bên địch quân là đội lính Tây chống với đội lính khố đỏ và khố xanh. Tối đến các đội lính ta về đóng nghỉ tại nhà Văn miếu Vinh. Khi giết quân như đều đã hết; ngày nào cũng có năm ba chiếc tàu bay lượn khắp chung quanh. Đến 6 giờ chiều chủ nhật 8 Décembre đã hết cuộc diễn trận ấy.

P. V.

ĐOẠN LƯỢC SỬ KINH SUEZ

cùng địa vị nó trong cuộc A-Y chiến tranh

« Có động mới đoàn » hay « động dân đoàn đó », là câu tục ngữ người mình thường nói ngoài miệng — câu nầy giống như đầu tiên chỉ về sự bói quẻ — mà có thể đem làm cái công lệ chung cho quan niệm người đời đối với mỗi việc, cho đến nhà viết báo, người đọc báo cũng không ngoài cái lệ « động đoàn » ấy.

Chứng thực hiển nhiên, như kinh thành Huế là nơi kinh đô, làm trung tâm điểm cho toàn quốc, mà có cái tánh « vịnh tịnh đặc biệt » : ngoài con đường Thượng-tứ đi vào nơi Tàng-cổ viện, Dy-luân-đường cùng lục bộ, có người tây thường qua lại, có vẻ đổi mới, còn dinh thự sau dẫy lục bộ cùng các đường khác, rêu xanh đời thượng cổ phủ cả tường vôi và mái ngói, đường thì bùn cỏ hẩng hiu, tối lại đen mò, bày rõ cái cảnh tượng «không động» trước tai mắt công chúng. Vì cái cớ «không động» đó mà ít ai để ý đến, dầu là người ở gần thường qua lại ra vào

Trái lại, nước A (Abyssinie) là nước mọi da đen, ở tận bên Phi châu xa mù kia. Thuở nay người Nam phần đông không mấy người nghe đến tên, mà có nghe, có thấy nét tý ty trên bức địa đồ cũng không ai thèm để ý đến. Vậy mà trên mấy tháng nay nhân nước ấy có sự « động » A Ý đánh nhau, thôi thì trên mặt các báo, không ngày nào không tờ nào là không nói chuyện nước A, mà những người đọc cũng thích xem chuyện nước A, dầu là cái nước không dính dáng gì đến nước mình chút nào.

Cái chứng « có động mới đoàn » là vậy đó. Tôi nói dông dài như thế là có ý muốn cùng độc giả cùng đoàn «kinh Suez» đương động trong cuộc Ý A nầy. Nhân cuộc Ý A chiến tranh nầy gây mối xung đột khẩn trương ở « vận hà Suez ». Vận hà Suez thu ngắn con đường giao thông Âu Á, có đoạn lịch sử ly kỳ và công trình vỹ đại. Ai đã đi Tây hay đọc sách Tây, cho là việc cũ rích, lâu nay nó đã chìm trong cái vực « quá khứ » như trăm ngàn chuyện cũ khác. Nay bổng nhiên có sự « động », ký giả xin thuật đại lược cho độc giả đoàn xem.

Trước kinh Suez chưa đào

(Từ đây trở xuống lược trích trong bài Trung-tục đăng ở Thần báo và bản sách S. Bruno, cùng một ít sách khác).

Cuộc Đông-Pháp chiến tranh nầy làm cho cái kinh Suez nhỏ hẹp dài hơn trăm dặm, ở giữa Hồng - hải và Địa-trung-hải, bốc lên một vùng không khí nào nhiệt. Kinh vận hà ấy có một đoạn lịch sử rất phức tạp:

Nguyên trước chưa đào kinh Suez, ghe tàu ở Âu châu sang phương đông, phải đi quanh theo ngả « Hảo vọng đảo » (Bonne-espérance) đặng sang biển Ấn-độ, đường đi quanh xa, lại thường xảy ra sự nguy hiểm. Bởi vậy nên đã có người mộng tưởng mong sao giữa khoảng Hồng hải và Địa-trung-hải có một đường sông giao thông cho tiện.

Năm 1799, vua Nã-phá-Luân có ý tìm con đường đi tắt giữa eo đất Suez, đã phái một vị kỹ sư tới nơi xem xét và đo lường nhưng rồi bỏ qua. Đến thế kỷ 19, thế lực công nghiệp cách mạng phát triển một cách mau chóng, mà cuộc đào kinh Suez bèn thực hiện.

Tỏ ý phản đối kế hoạch đào kinh Suez rất kịch liệt là nước Anh

Ngày nay nước Anh muốn chiếm độc quyền vận hà Suez, mà lúc mới trù hoạch đào kinh ấy, nước Anh lại phản đối kịch liệt hơn cả :

Nước Anh vẫn biết đào sông ấy có lợi cho mình chớ không phải không. Song Anh có quyền lợi to ở Cận đông và Ấn độ. Sợ mở đường giao thông tiện lợi, sau nầy sẽ bị thế lực nước khác cai hiếp mình chăng. Vì thế nên Anh ra sức tìm đủ cách để ngăn trở kế hoạch đào sông ấy, nhứt định chủ trương đi quanh theo con đường « Bonne-espérance ».

Kế hoạch đào kinh Suez bèn gác lại. Gác lại đến năm 1834 « Tổng đốc Thổ-nhĩ-kỳ ở Ai-cập là A lôi (Mohammed Aly Pasha), có ý muốn đào. Nhưng sau nghe tâm việc ấy có phòng hại đến địa vị của mình ở Ai cập, bèn thủ tiêu ngay, không nói đến kế hoạch ấy nữa.

Năm 1841, viên kinh lý Viễn đông công ty là An đặc xanh (Arderson), có tới bộ ngoại giao Anh đề khởi kế hoạch đào kinh Suez, viện lẽ rằng đào sông ấy thì con đường nước Anh thông sang phương đông rút ngắn lại mấy ngàn giậm, nhưng chính phủ Anh không ưng thuận !

Năm 1847, người Pháp đề xướng đào kinh ấy, lại trù định kế hoạch, mới thương lượng với Anh, mà Anh vẫn cho là một điều ảo tưởng, không khi nào thực hiện !

Nhưng công việc đào kinh Suez vẫn thực hiện

Trên đời cái gì tiện lợi và thích hợp trên đường tấn hóa, tuy lúc đầu mới đề khởi ra, không khỏi có sự ngăn trở và phản đối nầy nọ. Song cái «thích» càng ngày càng rõ rệt, được đồng ý cả số đông, thì dầu thế lực gì cũng không ngăn đón được. Kinh Suez cũng không ngoài cái lệ đó.

Sau ít năm đó, các nước Âu-châu đều công nhận và tán thành kế hoạch đào kinh ấy. Đồng thời Tổng-đốc Thổ-nhĩ-kỳ ở Ai-cập là Said Pasha cũng đồng ý tán thành. Từ đó, chịu phản đối của nước Anh có bớt dịu lần, năm 1854, vị kỹ sư nước Pháp là Ferdinand de Lesseps mới được quyền.

Lịch-sử kinh Suez

Nằm vào giữa 2 xứ Ai-cập (Egypte và A-ra-bi (Arabie) một đầu thông với biển Địa-trung-hải, một đầu tiếp với Hồng-hải. Hai cái biển nầy trước kia không thông nhau được, vì có eo đất Suez ; năm 1856, Phó-vương Ai-cập nhượng eo đất ấy cho hội « Société Universelle du canal maritime de Suez » một hạn là 99 năm, kể từ ngày công việc đào kinh hoàn thành. Hội ấy do ông Ferdinand de Lesseps gây dựng ra, hội chính ở Paris, dưới quyền pháp luật của Pháp và Ai-cập. Hội ấy đào eo đất Suez làm thành con kinh. Từ đó cái tên Canal de Suez ra đời. Nhờ cái kinh Suez, tàu ở biển Địa-trung-hải đi qua Hồng-hải rồi tới Ấn-độ dương qua Á châu Úc-châu rất tiện, khỏi phải vòng quanh Phi-châu theo biển Đại-tây-dương, mất nhiều ngày giờ, vì thế nên kinh Suez làm một nơi thông Âu Á, tàu bè nào cũng đi qua đấy.

Trong số 800.000 cổ phần của hội ấy, người Anh chiếm hết 353.204 cổ, đến 44 phần trăm, còn thì người các nước khác, phần nhiều là người Pháp.

Hoàn-Bồi
(Còn nữa)

Khảo cứu về nghề làm đường ở Quảng-Ngãi

(Tiếp theo Phụ-trương số 851)

Cách trở (nấu) đường phèn.

Lò trở đường phèn, cũng giống như lò nấu đường đông, nghĩa là lò bắt 4 chảo. Khi cụ dùng về việc nấu đường phèn là: Một cái lò bắt 4 chảo. — Một thùng lóng — 2 thùng để hòa nước trứng gà — Một thùng hòa nước vôi — 2 thùng tay — 2 cái vợt — Một cái gáo — Một miếng hứng chế vôi — Một miếng hứng chế nước trứng — Một cái chổi rơm — 2 cái chổi rửa chảo — Một khăn lọc — Một miếng hứng mác nước xã — (Vì đổ lẫn lộn nước vôi, nước xã, nước trứng không tiện, nên dùng riêng miếng hứng cho phân biệt ra).

Khi nấu đường phèn thì dùng thứ đường giảm, (tức là đường đông đã đổ bùn rồi, mà thứ tốt) đem chia đổ vào 4 chảo, ước chừng 200 kgr. Lại dùng vôi bột (thứ vôi tai tượng,) 2k500 grammes, đổ vào thùng hòa với 40 litres nước lạnh, để đứng cho trong lấy chế vào 4 chảo đường giảm cho đều, rồi đun lửa cho đường sôi. Khi đường sôi, lại đổ nước lạnh vào 2 thùng hòa trứng gà, mỗi thùng 40 litres nước. Muốn phân biệt hai cái thùng nầy, xin đặt tên là thùng A và thùng B. Khi đổ nước vào thùng xong, lấy 4 hoặc 5 cái trứng gà đập chế vô thùng nước A, khuấy mãi cho lên bọt, lấy miếng múc nước hòa trứng ấy, chế lần vào 4 chảo đường sôi. Cứ chế lần cho đường sôi nổi bọt dơ bẩn lên, và 2 người thợ cầm vợt vớt bọt, vừa chế nước trứng lần vào chảo đường, vừa cứ vớt bọt, bọt nầy vớt đổ vào thùng lóng, gọi là thứ nước xã.

Chế nước ở thùng A vào chảo đường, xem chừng cạn hết nửa, lại đập thêm vô 2 hoặc 3 cái trứng gà, mà khuấy cho nổi bọt lung lên, rồi cũng chế lần vào chảo đường và vớt bọt như lần trước. Khi cạn thùng nước A, lại đập vô thùng nước B chừng 10 cái trứng gà, và khuấy cho nổi bọt, và chế lần vào chảo vớt bọt như nói trên, khi chế cạn nước ở thùng B và thấy nước đường trong chảo sôi lên bọt trắng trong, tức đường đã trong sạch, lúc ấy khỏi sự lọc đường.

Mộng-Bút
(Còn nữa)

CHỮA SAI

Phụ trương số 839, bài khảo cứu đường trương trước cột 8, « đứng về phía tay mặt là ống hàng xáo... » mà in lộn ống hàng mía ..

Và số 851 trương trước cột 8, giòng 5, « hòa với 20 lít nước lạnh... » Chớ không phải 2 lít...

Đánh người đến chết !

Báo ngoài Bắc (« Công - Dân », « Tiến-Hóa ») gần đây có đăng tin quan huyện đánh chết một người dân.

Nguyên tại làng Đại-lại, huyện Vũ bản có người bị mất cướp, quan huyện Phạm-gia-Thịnh bắt nhiều người tới giam, lại nghi cho hai anh em Vũ - Đạt và Vũ Rực cũng bắt cả tới giam cứu từ ngày 7-10-35. Nhưng đến 19-10-35 thì Vũ-Đạt chết.

Sở dĩ Đạt chết là vì lúc giam cứu, quan huyện tra tấn cực hình... Một ngày đánh 3 lần : Sáng, chiều, tối, đánh tại phòng giấy, hoặc đánh tại phòng lục sự . . .

Việc nầy có can, thân nhân Vũ-Đạt đã kêu tại phủ Toàn-quyền, tòa Khâm v. v. . .

Biết tin, quan huyện có mượn người bà con đi điều đình.

https://tieulun.hopto.org

Nghề trồng thuốc không phải là mối lợi mà lại là mối hại

Lúa mỳ đổ biển! cafê đem đốt đi! hoa lụa giết chết quăng sông! Ấy là chuyện ở xứ người. Nay ở xứ ta lại có chuyện 25.000 cây thuốc đem nhổ vứt đi mà không tiếc!

Thuốc lá là một thứ tiêu dùng trong xứ, xưa nay những nhà chuyên nghề trồng thuốc, trước là dùng trong nhà, sau đem bán đổi để lấy tiền nuôi vợ con, nộp xâu thuế, vậy là cái nghề sanh nhai dễ dàng, không chút gì trở ngại. Vậy mà ngày nay có [illegible] chuyện «nhổ thuốc» kia, là vì cớ [illegible]

Xin thuật theo tin các báo trong Nam:

Ngày 3-12 vừa rồi, ở các làng Tân-hòa-thành, Tân-phước-khánh, Tân-anh (Thủ-dầu-một) và Phước-thành, Thái-hòa (Biên-hòa), các nhà trồng thuốc, họ có trồng thuốc đã lên từ 2 đến 4 tấc, đều ra nhổ sạch, kể có trên 25.000 cây!

Theo lời họ nói, làm như vậy cốt để phản đối chế độ phạt gắt gao, thuế nặng và bãi bỏ trái phép của nhà đoan. Vì gần đây ở vùng đó bị phạt về thuốc có thấy có đến 1.800 đồng. Có người nói: thà chịu đói chớ trồng thuốc là rước lấy mối họa...

Dân gian đối với chế độ «thuốc» ngày nay, trông chừng như đã tuyệt vọng. Mà bảo sao không tuyệt vọng được!

Thuốc không phải là vật ăn nuôi sống, song theo tập quán lưu truyền, người ta dùng nó như trầu, cau, tiêu, ớt v. v. mà nói về thổ sản thì nghề trồng nó cũng như trồng khoai, trồng đậu, đã thông hành từ đời nào đến giờ. Nay vì sự hạn chế bó buộc khó khăn, làm nghề ấy, cái lợi không bù lại cái hại, nên phần đông đã ngã lòng. Xem trên mấy năm nay, những chuyện bị lụy về món thuốc này hé tiếp xảy ra thì đủ rõ.

Nhân chuyện «nhổ thuốc» trong Nam, xin thuật lời một ông lão ở miền quê Trung kỳ.

Ngày chủ nhật tháng trước, ký-giả về miền nhà quê, vào nhà người quen thăm, ông chủ nhà thuở nay làm nghề trồng thuốc, năm nay trên 60 tuổi, có 2 cậu con lớn đã ở riêng, chỉ 2 đứa nhỏ độ 12, 15 ở với ông, 2 đứa này năm trên đi học nay thấy ở nhà. Ký giả hỏi:

— Sao bác không cho mấy cháu đi học?

— Tiền đâu mà đi học, túng gần chết!

— Sao thế? nhà bác trước kia thấy phong lưu, nay mấy cháu lớn đã có nhà cửa bấn hỏi, không giúp cho 2 em được sao?

— Bác chỉ thấy, ở mãn tới đây, đất cát không trồng được vật gì, thuở nay chỉ chuyên nghề trồng thuốc. Mà trước trồng nó dễ dàng quá; như tôi cùng 2 thằng con lớn trước còn ở chung, vì cái nghề ấy không cần sức khỏe, phần tôi trồng đôi ngàn cây, còn 2 đứa cũng trồng mỗi đứa năm ba trăm, để thuốc giã hút với để dùng trong nhà, còn thì bán đắt. Nói cho phải, mỗi năm cũng kiếm được ít nhiều, trước nộp xâu thuế, sau cũng dư chút đỉnh, vì cái nghề dễ dàng nên trẻ con cũng làm được. chính 2 đứa nhỏ này cũng bắt chước trồng mỗi đứa 5, 7 chục cây. Nhưng vài năm nay...

— Vài năm nay thì sao?

Chính thằng anh nó (thằng thứ hai), thuốc hút về để trong nhà, có người tới mua rồ nó không bán, thì bữa sau đã có người tới mách sở Tuần-chánh tới bắt, bị phạt một mớ khá nặng; rồi kể đó nào khai, nào báo, nào luật này luật nọ, mà dân sường tôi dốt, có biết gì là gì, nên năm trên nó đã trồng mà bị ông lý đọa, lại phát bừa đi. Một nghề sanh nhai dễ dàng mà nay phải bỏ nghề, thì cơm hằng bữa cũng bụt nữa là tiền đi học!

— Nghe hội đồng kinh tế và Tài-chánh năm nay đã sửa chế độ dễ hơn trước mà?

— Tôi cũng có nghe thế, lại có nghe nhật trình đăng về chuyện bàn cãi ở Hội-đồng, nhưng rõ thế nào?

— Vâng, tôi có thấy các báo nói về ấy ấn ấy đến tối 130 điều phiền phức lắm.

— Chết chưa! việc trồng thuốc bán thuốc là việc dân nhà trồng [illegible] thuở nay cũng làm thừa được, sao nghị án gì mà nhiều thế?

— Đó là khi trước kia, chớ bây giờ có dễ đâu! nếu trồng thuốc phải khai, còn vận tải, thông hành, món bài và mỗi thứ thuốc chế tạo, thứ nào có luật riêng về thứ ấy nữa.

— Cái đó khó quá, nhưng tôi chỉ muốn biết, nhà trồng thuốc và chứa thuốc trong nhà thì sao?

— Thấy các báo đăng thì cái đó mỗi nơi không đồng, nên đã giao quyền cho quan Thủ-hiến địa phương sẽ định về cách khai báo...

— Ủ, có thể chớ! nhưng thế nào cũng cho dân tiện thì dân mới dám trồng, không thì đành phải bỏ nghề, vì trồng thuốc mà không chứa thuốc trong nhà, thấy nghĩ đi đâu! mà chứa lại bị phạt, khổ quá!

— Vậy ý bác thì muốn dân tiện thế nào?

— Tôi nghĩ nhà trồng thuốc chỉ khai nghiệp chủ và khi hái thuốc khô khan, đi khai với lý trưởng như thế là phiền rồi, nếu phiền quá thì chả ai dám trồng...

Ký giả từ về, nhân câu chuyện «nhổ thuốc», thuật luôn lời ông lão nhà quê trên, gọi là những cái quan niệm nhân dân ngả lòng về chế độ phiền phức trong nghề trồng thuốc, buôn thuốc ngày nay.

Chấn-nghề

Về việc Nông-phố Ngân-hàng

I) Không ăn cũng chịu

Năm Bảo-đại thứ 5, Tôn-Thông ở phủ Sơn-tịnh (Quảng-ngãi) làm bang tá khi còn phong trào Cọng sản, lại làm cả quản lý Nông-phố Ngân-hàng, có cậy tên Trương-Tinh và Trương-Lượng đứng chỉ vào giấy vay để vay hơn một trăm bạc của Ngân hàng. Vì Trương-Tinh và Trương-Lượng ngày thường đến làm lụng tại nhà Tôn-Thông, nên phải nghe theo. Trương-Lượng đến Ngân hàng lãnh bạc rồi ra cửa đưa cho Tôn-Thông. Kể đến mấy năm sau, Trương-Tinh và Trương-Lượng không hề biết đến, vì chắc Tôn-Thông vẫn cứ chiếu lệ trả lời.

Đến năm Bảo-đại thứ 8 thì Tôn-Thông lại bảo Trương-Tinh và Trương-Lượng khai rằng bạc kia là vay đưa cho Trương-thị-Thành. Trương-Tinh và Lượng không chịu, nên chúng bị khép án mấy lần, nhưng đều bị Bộ bác luôn. Nay lại nghe nói rằng Ngân hàng sức về tịch biên và phát mãi gia sản Trương-Tinh.

Nếu thật vậy thì quả oan cho Trương-Tinh. Vậy mong quan trên xét lại để cho dân lương thiện được nhờ.

H. S.

II) Lời than van của các Hội-viên

Theo thể lệ nhà Nông phố ngân hàng, hội viên chỉ điểm nào bảo lãnh được nhiều món nợ đã giả xong thời được tiền hoa hồng 25% theo số bạc lời... Kể từ thi hành đến nay đã 6 năm, phần đông hội viên ở tỉnh Quảng-nam làm bảo đảm các món nợ đã trả xong, mà không được xu hoa hồng nào.

Không lẽ nhà ngân hàng quên lệ ấy sao?

L.

LỜI NGƯỜI HỌC TRÒ NGHÈO

Thơ của người con đương tòng học gửi cho cha để giải mấy điều bị trách oan

Huế, ngày 20-11-35

Thưa cha mẹ.

Tiếp thơ cha gởi thăm bữa nay, đang giờ học, con liền thấy mở ra xem mà phát rưng nước mắt.

Từ đó đến giờ bài con không nghe được lời gì của thầy giảng nữa. Cha mẹ có lòng thương con quá đỗi, mà thử nghĩ từ nhỏ tới nay con đã làm gì giúp đỡ cha mẹ một điều!

Con biết tuổi còn nhỏ, sức con chỉ nhờ ơn cha mẹ chu cấp từ mảnh áo quần đến mọi điều nhà cửa, [và] hiện bây giờ con được ngày hai buổi tới trường dầy nữa. Cách cực khổ của cha mẹ vì con mà hy sinh của cải và sức lực, con đâu giám quên; bao giờ con cũng găm vào dây lòng, chờ ngày khôn lớn thành thân, sẽ ra công bù đáp. Dầu tuổi còn non mặc dầu, xin cha mẹ rỏ thấu lòng con.

Lạ thay! cái tin kia, sao cậu Năm nghe ở đâu mà thưa lại cha mẹ hay đó! Bữa cậu Năm ra đây, con không được gặp, chỉ nghe nói cậu ở đâu trên B. N., có lẽ gấp gì nên cậu không xuống nhà con, thành con không biết cậu ở đâu mà tới.

Những điều cậu nói kia, con giám chắc cậu nghe lầm. Đáng lẽ để lần hỏi cha mẹ rỏ lòng con, không phải thưa lại; có điều sợ cha mẹ lo, nên có thơ này thưa cha mẹ rõ.

Lớp con cũng có một anh trùng tên với con vậy. Nói gì nữa, anh ấy nhà có tiền, con xét ra, anh ra đây để chơi thì phải, chớ học gì đâu, xem cách ăn mặc tiêu xài của ảnh, thật các thầy làm việc có tiền cũng thua xa. Hỏi đến trường hát kia đêm nầy tuồng gì, hỏi phim chớp bóng ở hãng nọ, đêm qua ra sao, anh ta thạo lắm; lại hỏi những tiểu thuyết tình bán từng tập, mới xuất bản, số nào có bài gì, anh lảnh hết ngỗ nói. Cái nghề trai gái, thôi cũng tuyệt bực.

Thoáng qua cái tướng anh, ai có cặp mắt lanh, hầu thấy rõ ràng.

Trái lại, hồi anh về đầu học, anh ngơ ngơ hay lắm. Dầu dĩ kỷ luật trường ít nghiêm và chiu lòng học trò quá, anh càng «tự do» (!!). Con nghe anh thường nói «tự do» mà phát ngán! Nói tóm lại, bề xong giờ ở lớp, tức là xong việc học, Có bao giờ trưa tối về nhà mà thấy anh học đâu! Nếu không ai nhắc anh, «anh chơi hoài cũng không biết chán.

Tức cười là mỗi khi ngồi lại bàn học anh để dưới vở một quyển tiểu thuyết, hễ chủ nhà vắng mặt, thì anh nói chuyện tầm hoặc hé ra xem. Học cho anh, mà tưởng như anh bị ai bắt học vậy. Anh không biết tự lo gì cả, dầu đã 18 tuổi đầu!

Cái gương như vậy bảo con bắt chước sao được?

Có lẽ cậu Năm nghe anh em thuật chuyện anh Tr. đó mà lầm là con chăng?

Thưa cha mẹ, cảnh nhà ta, con rỏ lắm. Cái chí nguyện của cha cho con đi học, con biết lắm. Con cũng không mơ mộng ông nầy ông nọ, con gắng hết sức học, nhắm một con đường ra mà bước tới, chứ đâu phải việc một hai ngày.

Mỗi khi con ngồi một mình, nghĩ đến đám anh em và bà con đọc xóm mà tủi, tủi vì con học được mà phần đông con em và bà con cực dốt; càng nghĩ chừng nào, con càng gắng hết sức chừng ấy, cốt cho bỏ lại lòng cha mẹ, thế mới vui.

Về các cuộc chơi như hát bội, chớp bóng, đánh vợt, đá cầu v. v.. con có thì giờ đâu mà xem tới; và lại ai mê vào nó, con cũng rỏ nó ra sao rồi. Con ngày đêm chỉ tìm tòi học là vui thú. Thật tình con không giảm phí một giờ đồng hồ nào.

Cha nói con hay xem tiểu thuyết, tình, cái đó, lúc mới ra đây, anh em bạn tặng quyển nầy có nói cặp con tương cấp tay nhau dạo, quyển kia có cậu học sinh đi học gặp cô kia rồi tỏ lời gì gì...., con nhất thiết cự tuyệt; Bởi đó có anh chê con là thằng hủ lậu, quê mùa, mà nào con có để ý lời họ nói! Con cứ tự biết lấy con thôi.

Vả thật con ham xem sách, nhưng rặt những sách có tánh chất nghiên cứu hoặc thuộc về lịch sử, khoa học; xem đến chỗ nào nghi, thì chờ ngày chủ nhật thứ năm, anh em đi chơi, một mình con tìm kẻ thông thạo hơn mà hỏi.

Rút một câu, là bây giờ con lo học, học cho rỏ nghĩa lý, học để mà giữ cho ra con người. Con cố xem những cái gương sáng suốt xưa nay mà bắt chước. Bao giờ con cũng tự lo lập lấy thân. Hoàn cảnh hiện tại, con biết lắm.

Nói mấy cũng không cùng, xin cha đừng lo tới con, mẹ cũng đừng tin lời con nói, cứ xem sở hành của con có đều gì bậy, cha mẹ đừng nhận con là con nữa.

Đôi lời trân trọng kính chúc cha mẹ và mấy em an hảo.

Bái thơ:

Con: Tr. V. B. tức Tr.

(Huế)

THƠ-TÍN

Cùng ông Nguyễn-mộng-Lý Ngọc-điền, Hưng-nguyên Nghệ-an

Được thơ ông hỏi bài thi:

半天風月金鑾下，

大地山河掌握中。

Theo ý tứ trong bài ấy hẳn là của tay Văn-Thân lưu lạc nào đó, nhưng không rõ của ai. Có người nói của cụ Mai-Sơn, không biết có phải không?

Ô. Nguyễn Hân, B. L. Cần-thơ

Được bài «2 người phu xe nói chuyện cái xấu do lòng ích kỷ của người đời» lời lẽ vẫn xác, nhưng vì một lẽ riêng, Bản báo cảm ơn và xin miễn đăng.

Ô. Trần-Qui, Ecole Ban-Ban Xiengkhouang

Được mandat 6$00 của ông trả tiền báo đến 31-8-36.

Ô. Trần-Chinh, garage Quảng-tân Savannakhet

Được mandat 3$00 của ông mua báo.

Ô. Bùi-xuân-Trứ, Thiệu-hóa, Thanh-hóa

Được mandat 2$50 của ông trả tiền báo.

Ô. Tạ-xuân Lang, Qui-nhơn

Ngài chỉ thiếu hạn báo mới từ 10-8-35 đến 10-8-36. Còn mandat mới rồi trả hạn cũ 1934-1935.

Ô. Mai-gia Lợi, Nha trang

Bản báo có nhận được bản văn «Đời-tôi» của ông, xin cảm ơn, song không đăng được.

T. D.

VIỆC TRONG NƯỚC

Đơn vào học phải dán tem 0$18

THỪA-THIÊN. — Mấy năm trước, con em vào học trường công, phải làm một cái đơn có dấu lý trưởng nhận thiệt. Năm nay, đơn nhập học có một con tem 0$18, dầu hương trưởng hay liên hương trưởng cũng vậy.

0$18, đối với chánh-phủ hay nhà giàu là một số tiền nhỏ mọn, mà đối với dân quê chúng tôi cũng cực chưa. Huống chúng tôi đã nạp học phí, nay chỉ vì thiếu con tem ấy con em không được vào học thì tội nghiệp quá!

Hương trưởng nhà quê, mong nhà nước giảm lệ ấy cho.

Phụ huynh học trò ở nhà quê

Lai cảo

Sao dám xóa bỏ giấy quân cấp?

NGHỆ-AN. — Chúng tôi dân làng Hưng-nhơn, tổng Phù-long, phủ Hưng-nguyên, xin kêu việc như sau:

Nguyên làng chúng tôi đất hẹp dân nghèo, tiền thứ lý-trưởng-cửu-phẩm Nguyễn Úc, giảm cự tả tự, thâu hợp cả ruộng đất tư và ruộng đất công lại, chỉ đặt 2 sào tư tự và 3 mẫu chi tiêu, còn 51 mẫu thì quân cấp, cùng dân mỗi người một sào ruỡi, cày lấy mà nạp sưu.

Ngày 4 tháng 5 năm Bảo-đại thứ 9 làm giấy, đồng dân ký kết trình quan, thừa quan tiền-lý phủ: «thành quân cấp phụ nạp sưu ngân, bất quản hữu cương». Dân và ăn phần cày lấy phụ hoa lợi phụ sưu, nên vụ thuế thừa năm nay, kẻ nghèo cũng đỡ vất vả.

Cứu Úc từ dịch, lý trưởng Trần-Lệ lên thay, cậy nhà hào phú, xóa bỏ giấy quân cấp ấy đi, định lại sách khác, không theo ý đồng dân: thêm ruộng đất tư tự, để làm xôi thịt cho nhiều, và đem bán đấu giá, tiền do lý trưởng thu trữ, làm giấy ủy bà con ký vào; kẻ thì nể vì chén rượu, bắt «ưng», người thì sợ vì..., nên có ký được ba bốn chục tên, trong lại có tên mạo ký, trình đối với quan Phủ, phủ là đồng dân. Quan nghe theo lời, phê: «Cụ hữu đồng dân thuận ký ưng y». Lý Lệ cầm giấy quan phê, trở về bán ruộng quân cấp, bán phần hương-mục Nguyễn-Hai cho Nguyễn-Nguyễn Hôm mới rồi Nguyễn ra cày. Hai ra giữ, gây thành đám ẩu đả, hiện đã giải cả về ảnh.

Quan không xét ý nguyện của dân mà chỉ nghe theo lời hào-lý, thường xảy ra chuyện rắc rối.

Dân nghèo

Một điều thiệt hại cho hành khách qua đò

Theo lệ nhà nước đặt ra thì những hành khách qua đò Phú thạch cho-tràng (Nghệ-an giáp Hà-tĩnh) phải giả mỗi người 0$02; có xe đạp xe tay phải 0$05 một lần, chưa kể xe ô tô đến mấy bạc chỉ. Cũng như các nơi khác, đò Phú-thạch có nhà ra linh trưng, nạp thuế đúng niên cho nhà nước. Đã trưng thuế thì đúng lệ phải làm hết bổn phận cho vừa lòng hành khách; đường này chỉ trừ khi có ô-tô chạy thì họ mới đem phà chở ngay, còn xe tay, xe đạp thì trừ những khi một tốp năm bảy chiếc mới chở, chớ một hai cái hoặc một vài hành khách thì họ cho bọn nhỏ đò không phải nạp thuế, rồi bắt hành khách phải giả thêm.

Chuyện đầu nhỏ mọn mà trở ngại cho hành khách.

Hành-khách

Cái nạn mất giây thép ở đường xe lửa

QUẢNG-NAM. — Năm ngoái ở khoản đường xe lửa thuộc làng Thạnh-mỹ, phủ Thăng-bình, có mất một đoạn giây thép, lý trưởng Nguyễn-Nhuận bị cách dịch, có đảng Tiếng-Dân lâu nay quân gian vẫn ở ngoài vòng pháp luật. Tháng trước đây ở làng ấy lại mất một đoạn giây thép nữa, lý trưởng Nguyễn-Trưng bị cách dịch, và ở làng Phú-sơn (tổng Kỳ-châu) lý trưởng Đặng-Đài cũng bị cách vì mất giây thép.

Một bài nạn cho dân quê những hết đàn vào đâu, ngân có kêu không thấu, đành phải cam chịu. Mong nhà chức trách tìm cho ra mối gian này, chớ dân quê có lấy đoạn giây thép dùng vào việc gì.

Dân làng

Ăn trộm rầy quá!

QUẢNG-NGÃI. — Mấy lâu, ở thành phố Quảng-ngãi, trừ ra đôi khi bị mất vặt ban ngày, còn ban đêm không khi nào bị mất trộm. Bữa nay đã thấy có nhiều nhà bị trộm.

Tối 3 rạng ngày 4-12-35, tại đường thiếp lý 10, thuộc phường Bảo-lộ, nhà tên Vịt bị trộm vào đào ngạch lấy hết một mớ đồ và quần áo.

Cũng tối hôm ấy, nhà cậu Luyện bị chúng bỏ phá nhưng bị động nên chúng bỏ thoát.

Nhờ chuyện trình lưu ý cho.

Dân thành phố

Góp tiền bạc khai ruộng đất bị vu cáo là liễm bạc cứu tế!

Tháng 11 vừa rồi, tại làng Kỳ Thọ, tổng Hành thượng (Nghĩa hành), có một đồng đạc điền về lấy tờ khai của các điền bộ. Lý bộ trong làng, nhân dịp kiếm lợi bạo khai cho các điền hộ để lấy kẻ 5, 7 xu, người 1, 2 giác vì bao khai chung, nên hương bộ làm một bản số ra tính toán, ngựa được một số khá bộn.

Bởi sao trong làng có tên Lộc (tính tập bị thải) có hiềm với lý bộ sao đó, chụp lấy quyển sổ ấy, chạy đi báo quan rằng lý bộ liễm tiền để cứu tế... Quan trên liền sức cứu xét. Hiện lý bộ và các người điền hộ đã bị bắt khai.

Một bên bảo lý bao khai đáng xu bởi, một bên cứu Mai kia thiếu nhiệt trả bớt. Tội nghiệp cho điền hộ ở giữa đã mất tiền lại bị tụy.

B. Â.

Súng gài heo mà người đi săn bị đạn chết!

Ông Cao-Ký, người cố đạo, ở làng Kỳ-thọ, tổng Hành-thượng (Nghĩa-hành) nhà có sắm súng để bắn heo rừng, nai v. v.. Ông cứ trồng một rẫy khoai làng gần núi, trưng làng, mấy hôm nay thường bị heo rừng xuống phá.

Chiều ngày 4-12-35, ông ta đem súng lên rẫy khoai làng ấy làm ngàn gài heo.

Chính đêm hôm ấy, người trong làng quản lý Ngọc cùng trai bạn quảy lưới đi săn, trong đó có bác Hườn bám vai đi theo. Bởi sao ý lại tưởng nhầm chỗ cây súng ai gài kia; súng nổ trúng nhằm bắp đùi nơi trên đầu gối, máu ra nhiều quá, không kịp đem đi nhà thương, thì y đã hết thở! Hương lý sở tại đã trình nhà khám và đã cho thân nhân nhận chôn.

Sau khi vụ án mạng xảy ra, ông Cao-Ký tự tay mình gài súng, làm nổ chết người, mà thuê làm Hạ mấy đám ruộng cho Hạ chịu. Phải về khám, bảo tên Hạ đem súng đã gài thử, và bắt nó nạp mấy viên đạn, thì tên Hạ ngu ngơ không biết gài, và nói số đạn cũng sai (nó khai nạp 7 viên đạn, mà theo án khám tới 12 chỗ thương). Thành vụ này đã loang truyền mất công chúng. Thế mà Cao-Ký khai chết thế nào được tha hẳn.

Không rõ quan có xử người có súng gài ấy bồi cấp cho người bạc mạng kia nhiều ít gì không.

P. V.

Lời than phiền của dân xâu

BÌNH-ĐỊNH. — Dân phủ Hoài-nhơn, đầu thuế năm nay vừa rồi, lại thấy trò sưu bắt đi xâu tu ích lại nhận. Hiện dân Tài-lương và An-sơn phải đi làm sửa đường suối trong hai tổng ấy.

Đường này phải nhiều cây vào núi đất cát, đường đắp rộng 4 thước tây, hai bên lên bờ lì đầy cả, rộng mỗi bên 3 tấc, một đường trải đất thịt và sỏi, mỗi đinh làm một ngày từ 1 đến 2 thước, cho khéo đường nặng nhọc. Bởi cho phải lẽ thì không phải là nặng; nhưng khổ nỗi các thầy, cai bắt cai việc, chẳng mà chia cho đều lắm, người đâu [illegible]

[illegible]

[illegible]

NHÂN TẠO HUYẾT — BỔ HUYẾT SÁT-TRÙNG

[illegible]

Mỗi ve 1$00 — Năm ve 4$00

CHÚ Ý

CỐ TINH BỔ THẬN — THẬN HƯ — DI-TINH

CHUYÊN TRỊ: Di-tinh mộng tinh, hoạt tinh — Khi sợ phát: đau lưng, mỏi gối, mắt hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, mồi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm bao mộng mị văn văn... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Năm ve 4$00

Hai thứ thuốc này rất công hiệu, [illegible] ANTONINI [illegible] NHÂN-TẠO-HUYẾT [illegible] LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE—HANOI như sau:

«... Thuốc này lấy toàn tinh chất các [illegible] NHÂN-SÂM [illegible]»

Trình định [illegible] CỐ TINH BỔ-THẬN: [illegible]

NGŨ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng Bông — HANOI

MÔN THUỐC TRỊ BỆNH

Đau Dạ dầy, ăn chậm tiêu. Ợ đầy da bụng rất tài!

Thuốc này của nhà Y-học trứ danh Trung-hoa phát minh ra, đã chữa được nhiều người khỏi, dù bệnh mới phát hay đã lâu năm, uống vào là thấy hiệu nghiệm ngay. Thông trị hết thảy các chứng như: đau bụng, đau bão, đau ngực, đau tim, đau gan, đau ruột, đau [illegible] ăn không tiêu, đầy hơi, [illegible] có người hay đau về mùa lạnh, có người hay đau về mùa nóng, có người thường đau quanh năm, có khi đau nặng, [illegible] Dùng thuốc này đều được khỏi cả.

THUỐC TRỊ CHỨNG

Hư trọc, Hoạt tinh, Tinh khí bất cố rất hay!

Thuốc này của vị lão Y-học Trung-hoa sáng chế ra rất là màu nhiệm. Chuyên trị các chứng thận yếu hư, tinh khí loãng lạnh, đánh ra hư trọc, hoạt tinh, di tinh, mộng tinh, tinh khí bất cố, dương sự bất cử, [illegible] Kíp nên dùng thuốc này thì được tinh mạnh.

Hai thứ thuốc này cùng giá mỗi hộp là: 1$00 — năm hộp 4$00

BÁN TẠI: Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

127, Hàng Bông (Cửa-quyền) — HANOI

[illegible]